

Σ. ΣΤΟΥΡΑΪΤΟΥ

Καθηγητοῦ ἐν τῷ πρώτῳ τῷ Διδασκαλείου τῆς Μέσης ἐκπαιδεύσεως

Στοὺς ἀδελφοὺς Σ. Σ. Στ. Στ.

ΠΛΑΤΩΝΟΣ
ΚΡΙΤΩΝ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ
ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΗΣ Γ' ΤΑΞΕΩΣ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΡΙΤΗ

Ἀριθμὸς ἀδείας κυκλοφορίας	738
	12-6-25
Τιμᾶται μετὰ βιβλιοσήμου καὶ φόρου Ἀναγκαστ. δανείου	Δρ. 5.20
Τιμὴ Βιβλιοσήμου	» 1.90
Πρόσθετος φόρος Ἀναγκαστ. δανείου	» 0.40

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΣΙΔΕΡΗ
46 ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ - ΜΕΓΑΡΟΝ ΑΡΣΑΚΕΙΟΥ
1925

Σ. ΣΤΟΥΡΑΪΤΟΥ

Καθηγητοῦ ἐν τῷ προτύπῳ τοῦ Διδασκαλείου τῆς Μέσης ἐκπαιδεύσεως

ΠΛΑΤΩΝΟΣ
ΚΡΙΤΩΝ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΗΣ Γ' ΤΑΞΕΩΣ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

ΕΚΔΟΣ:Σ ΤΡΙΤΗ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΣΙΔΕΡΗ

46, ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ—ΜΕΓΑΡΟΝ ΑΡΣΑΚΕΪΟΥ.

1925

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ

ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς

τὸν κ. Σπυρ. Στουραῆτην

Ἀνακοινοῦμεν ὑμῖν ὅτι ἐνεκρίθη τὸ πρὸς κρίσιν ἐν χειρογράφῳ ὑποβληθὲν ὑμέτερον βιβλίον «Πλάτωνος Κρίτων» διὰ τὴν τρίτην τάξιν τῶν τετραταξίων γυμνασίων καὶ τὴν ἀντίστοιχον τάξιν τῶν λοιπῶν σχολείων τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως.

Κατ' ἐντολὴν τοῦ Ὑπουργοῦ

Ὁ Τμηματάρχης τοῦ Γ' τμήματος

ΙΩ. ΓΡΥΠΑΡΗΣ

Π. Ζαγανιάρης

ΤΩΝΟΣ
ΙΤΩΝ

[ἢ περὶ πρακτέου, ἡθικῶς.]

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΔΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ
ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΚΡΙΤΩΝ

1. ΣΩ. Τί τηνικάδε ἀφίξει, ὦ Κρίτων; ἢ οὐ πρῶ ἐτι
ἐστίν;

ΚΡ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Πηνίκα μάλιστα;

ΚΡ. Ὅρθρος βαθύς.

ΣΩ. Θαυμάζω, ὅπως ἠθέλησέ σοι ὁ τοῦ δεσμοτηρίου
φύλαξ ὑπακοῦσαι.

ΚΡ. Εὐνήθης ἤδη μοί ἐστιν, ὦ Σώκρατες, διὰ τὸ πολ-
λάκις δεῦρο φοιτᾶν, καί τι καὶ εὐεργέτηται ὑπ' ἐμοῦ.

ΣΩ. Ἄρι δὲ ἤκεις ἢ πάλαι;

ΚΡ. Ἐπεικῶς πάλαι.

ΣΩ. Εἶτα πῶς οὐκ εὐθὺς ἐπήγειράς με, ἀλλὰ σιγῇ
παρακάθησαι;

ΚΡ. Οὐ μὰ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες, οὐδ' ἂν αὐτὸς ἤθελον
ἐν τσαύτῃ τε ἀγρυπνίᾳ καὶ λύπῃ εἶναι. ἀλλὰ καὶ σοῦ
πάλαι θαυμάζω αισθανόμενος, ὡς ἡδέως καθεύδεις· καὶ ἐπί-
τηδές σε οὐκ ἤγειρογ, ἵνα ὡς ἤριστα διάγῃς· καὶ πολλάκις
μὲν δὴ σε καὶ πρότερον ἐν παντὶ τῷ βίῳ εὐδαιμόνισα τοῦ
τρόπου, πολὺ δὲ μάλιστα ἐν τῇ νῦν περσετώσῃ συμφορᾷ,
ὡς ῥαδίως αὐτὴν καὶ πράως φέρεις.

ΣΩ. Καὶ γὰρ ἔν, ὦ Κρίτων, πλημμελὲς εἶη ἀγανακτεῖν
τηλικούτων ὄντα, εἰ δεῖ ἤδη τελευτᾶν.

ΚΡ. Καὶ ἄλλοι, ὡς Σώκρατες, τηλικούτοι ἐν τοιαύταις
 συμφοραῖς ἀλίσκονται, ἀλλ' οὐδὲν αὐτοὺς ἐπιλύεται ἢ ἰλικία
 τὸ μὴ οὐχὶ ἀγανακτεῖν τῇ παρουσίᾳ τύχῃ.

ΣΩ. Ἔσει ταῦτα, ἀλλὰ τί δὴ οὕτω πρῶ ἀφίξει;

ΚΡ. Ἀγγελίαν, ὡς Σώκρατες, φέρων χαλεπὴν, οὐ σοί,
 ὡς ἐμοὶ φαίνεται, ἀλλ' ἐμοὶ καὶ τοῖς σοῖς ἐπιτηδείοις πᾶσιν
 καὶ χαλεπὴν καὶ βαρεῖαν, ἣν ἐγὼ, ὡς ἐμοὶ δοκῶ, ἐν τοῖς
 βαρύτατ' ἂν ἐνεγκάμι.

ΣΥ. Τίνα ταύτην; ἢ τὸ πλοῖον ἀφίχεται ἐκ Δήλου, οὐ δεῖ
 ἀφικομένου τεθνάναι με;

ΚΡ. Οὐ τοι δὴ ἀφίχεται, ἀλλὰ δοκεῖ μὲν μοι ἦξειν τήμε-
 ρον ἐξ ὧν ἀπαγγέλλουσιν ἦκοντές τινες ἀπὸ Σουνίου καὶ
 καταλιπόντες ἐκεῖ αὐτό. δῆλον οὖν ἐκ τούτων τῶν ἀγγελιῶν
 ὅτι ἦξει τήμερον, καὶ ἀνάγκη δὴ εἰς αὐριον ἔσται, ὡς Σώκρα-
 τες, τὸν βίον σε τελευταῖν.

2. ΣΩ. Ἄλλ' ὡς Κρίτων, τύχῃ ἀγαθῇ· εἰ ταύτη τοῖς
 θεοῖς φίλον, ταύτη ἔστω. οὐ μέντοι οἶμαι ἦξειν αὐτὸ τή-
 μερον.

ΚΡ. Πόθεν τοῦτο τεκμαίρει;

ΣΩ. Ἐγὼ σοὶ ἐρῶ. τῇ γάρ που ὑστεραία δεῖ με ἀποθνή-
 σκειν ἢ ἢ ἂν ἔλθῃ τὸ πλοῖον.

ΚΡ. Φασὶ γέ τοι δὴ οἱ τούτων κύριοι.

ΣΩ. Οὐ τοίνυν τῆς ἐπιούσης ἡμέρας οἶμαι αὐτὸ ἦξειν,
 ἀλλὰ τῆς ἐτέρας. τεκμαίρομαι δὲ ἔκ τινος ἐνυπνίου, ὃ
 ἐώρακα ὀλίγον πρότερον ταύτης τῆς ἰνυκτός· καὶ κινδυνεύεις
 ἐν καιρῷ τινὶ οὐκ ἐγεῖραί με.

ΚΡ. Ἦν δὲ δὴ τί τὸ ἐνύπνιον;

ΣΩ. Ἐδόκει τίς μοι γυνὴ προσελθοῦσα καλὴ καὶ εὐει-
 δής, λευκὰ ἱμάτια ἔχουσα, καλέσαι με καὶ εἰπεῖν· ὦ
 Σώκρατες, ἡματὶ κεν τριτάτῃ Φθῆγην ἐρίθωλον ἔκοισ'.

ΚΡ. Ὡς ἄτοπον τὸ ἐνύπνιον, ὡς Σώκρατες.

ΣΩ. Ἐναργῆς μὲν οὖν, ὡς γέ μοι δοκεῖ, ὦ Κρίτων. #

3. ΚΡ. Δίαν γε, ὡς ἔοικεν. ἀλλ' ὦ δαιμόνιε Σώκρατες, ἔτι καὶ νῦν ἐμοὶ πειθού καὶ σώθητι· ὡς ἐμοί, ἐὰν σὺ ἀποθά-
νης, οὐ μίαν ξυμφορὰν ἔστιν, ἀλλὰ χωρὶς μὲν σοῦ ἔστερησθαί
τοιούτου ἐπιτηδείου, οἷον ἐγὼ οὐδένα μὴ ποτε εὐρήσω, ἔτι
δὲ καὶ πολλοῖς δόξω, οἳ ἐμὲ καὶ σὲ μὴ σαφῶς ἴσασιν, οἷός τ'
ὦν σε σώζειν, εἰ ἤθελον ἀναλίσκειν χρήματα, ἀμελήσαι,
καίτοι τίς ἂν αἰσχίων εἴη ταύτης δόξα ἢ δοκεῖν χρήματα
περὶ πλείονος ποιῆσθαι ἢ φίλους; οὐ γὰρ πείσονται οἱ πολ-
λοί, ὡς σὺ αὐτὸς οὐκ ἠθέλησας ἀπιέναι ἐνθένδε ἡμῶν προ-
θυμουμένων.

ΣΩ. Ἀλλὰ τί ἡμῖν, ὦ μακάριε Κρίτων, οὕτω τῆς τῶν
πολλῶν δόξης μέλει; οἳ γὰρ ἐπεικίστατοι, ὧν μᾶλλον
ἄξιον φροντίζειν, ἠγγίζονται αὐτὰ οὕτω πεπραχθαι, ὥσπερ ἂν
πραχθῆ,

ΚΡ. Ἄλ' ὄραξ δὴ, ὅτι ἀνάγκη, ὦ Σώκρατες, καὶ τῆς
τῶν πολλῶν δόξης μέλειν· αὐτὰ δὲ δηλαδὴ τὰ παρόντα νυνί,
ὅτι οἷός τ' εἰσὶν οἱ πολλοὶ οὐ τὰ σμικρότατα τῶν κακῶν
ἐξεργάζεσθαι, ἀλλὰ τὰ μέγιστα σχεδόν, ἐὰν τις ἐν αὐτοῖς
διαβεβλημένος ᾖ.

ΣΩ. Εἰ γὰρ ὦφελον, ὦ Κρίτων, οἷός τ' εἶναι οἱ πολλοὶ
τὰ μέγιστα κακὰ ἐργάζεσθαι, ἵνα οἷός τ' ἦσαν καὶ τὰ μέγι-
στα ἀγαθὰ καὶ καλῶς ἂν εἶχεν· νῦν δὲ οὐδέτερα οἷός τε· οὔτε
γὰρ φρόνιμον οὔτε ἄφρονα δυνατοὶ ποιῆσαι, ποιούσι δὲ τοῦτο
δὲ τι ἂν τύχωσι. ✕

⊕ 4. ΚΡ. Ταῦτα μὲν δὴ οὕτως ἐχέτω· τάδε δέ, ὦ Σώ-
κρατες, εἰπέ μοι· ἀρά γε μὴ ἐμοῦ προμηθεῖ καὶ τῶν ἄλλων
ἐπιτηδείων, μὴ, ἐὰν σὺ ἐνθένδε ἐξέλθῃς, οἳ συκοφάνται ἡμῖν
πράγματα πκρέχωσιν ὡς σὲ ἐνθένδε ἐκλέψωσιν, καὶ ἀναγκα-
σθῶμεν ἢ καὶ πᾶσιν τὴν οὐσίαν ἀποβαλεῖν ἢ συχνὰ χρή-
ματα, ἢ καὶ ἄλλο τι πρὸς τούτοις παθεῖν; εἰ γὰρ τι τοιοῦ-

τον φοβεί, ἔασον αὐτὸ χαίρειν· ἡμεῖς γάρ που δίκαιοι ἔσμεν σῶσαντές σε κινδυνεύειν τοῦτον τὸν κίνδυνον καί, ἐὰν δέη, ἔτι τούτου μεῖζω. ἀλλ' ἐμοὶ πείθου καὶ μὴ ἄλλως ποιεῖ.

ΣΩ. Καὶ ταῦτα προμηθεύμαι, ὦ Κρίτων, καὶ ἄλλα πολλά.

ΚΡ. Μήτε τοίνυν ταῦτα φοβοῦ· καὶ γὰρ οὐδὲ πολὺ τὰργύριον ἔστιν, ὃ θέλουσι λαβόντες τινὲς σῶσαι καὶ ἐξαγαγεῖν ἐνθένδε, ἔπειτα οὐχ ὄρξες τούτους τοὺς συκοφάντας, ὡς εὐτελεῖς, καὶ οὐδὲν ἂν δέοι ἐπ' αὐτοὺς πολλοῦ ἀργυρίου; σοὶ δὲ ὑπάρχει μὲν τὰ ἐμὰ χρήματα, ὡς ἐγὼ οἶμαι, ἱκανά. ἔπειτα καὶ εἴ τι ἐμοῦ κηδόμενος οὐκ εἶει δεῖν ἀναλίσκειν τὰμά, ξένοι οὔτοι ἐνθάδε ἔτοιμοι ἀναλίσκειν· εἰς δὲ καὶ κεκόμιεν ἐπ' αὐτὸ τοῦτο ἀργύριον ἱκανόν. Συμμίας ὁ Θηβαῖος· ἔτοιμος δὲ καὶ Κέβης καὶ ἄλλοι πολλοὶ πάνυ, ὥστε, ὅπερ λέγω, μήτε ταῦτα φοβοῦμενος ἀποκάμῃς σαυτὸν σῶσαι, μήτε, ὃ ἔλεγες ἐν τῇ δικαστηρίῳ, δυσχερές σοι γενέσθω, ὅτι οὐκ ἂν ἔχοις ἐξελεθῶν ὃ τι χρεῖο σαυτῷ· πολλαχοῦ μὲν γὰρ καὶ ἄλλοσε ὅποι ἂν ἀφίκη ἀγαπήσουσί σε· ἐὰν δὲ βούλη εἰς Θετταλίαν ἵεναί, εἰσὶν ἐμοὶ ἐκεῖ ξένοι, οἳ σὲ περὶ πολλοῦ ποιήσονται καὶ ἀσφάλειάν σοι παρέξονται, ὥστε σε μηδένα λυπεῖν τῶν κατὰ Θετταλίαν.

5. Ἐτι δέ, ὦ Σώκρατες, οὐδὲ δίκαιόν μοι δοκεῖς ἐπιχειρεῖν πρᾶγμα, σαυτὸν προδοῦναι, ἐξὸν σωθῆναι· καὶ τοιαῦτα σπεύδεις περὶ σαυτὸν γενέσθαι, ἅπερ ἂν καὶ εἰ ἐχθροὶ σου σπεύσαιεν τε καὶ ἔσπευζάν σε διαφθεῖραι βουλόμενοι. πρὸς δὲ τούτοις καὶ τοὺς υἱεῖς τοῦ σαυτοῦ ἔμοιγε δοκεῖς προδιδόναι, οὓς σοὶ ἐξὸν καὶ ἐκθρέψαι καὶ ἐκπαιδεῦσαι οἰχθήσει καταλιπῶν, καὶ τὸ σὸν μέρος, ὃ τι ἂν τύχῃσι τοῦτο πράξουσιν. τεύξονται δέ, ὡς τὸ εἰκὲς τοιούτων οἰάπερ εἴωθε γίγνεσθαι ἐν ταῖς ὀρφανίαις περὶ τοὺς ὀρφανούς. ἢ γὰρ οὐ χρεῖ ποιεῖσθαι παιδᾶς ἢ ξυνδιαταλαιπωρεῖν καὶ τρέφοντα καὶ παιδεύ-

οντα. σὺ δέ μοι δοκεῖς τὰ ῥαθυμότατα αἰρεῖσθαι. χρὴ δέ, ἄπερ ἂν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ ἀνδρείος ἔλοιτο, ταῦτα αἰρεῖσθαι, φάσκοντά γε δὴ ἀρετῆς διὰ παντὸς τοῦ βίου ἐπιμελεῖσθαι· ὡς ἔγωγε καὶ ὑπὲρ σοῦ καὶ ὑπὲρ ἡμῶν τῶν σῶν ἐπιτηδεῖω ἀισχύνομαι, μὴ δόξῃ ἅπαν τὸ πρᾶγμα τὸ περὶ σὲ ἀνανδρία τινὶ τῇ ἡμετέρᾳ πεπραῖχθαι, καὶ ἡ εἴσοδος τῆς δίκης εἰς τὸ δικαστήριον, ὡς εἰσῆλθεν ἐξὸν μὴ εἰσελθεῖν, καὶ αὐτὸς ὁ ἀγὼν τῆς δίκης, ὡς ἐγένετο· καὶ τὸ τελευταῖον δὴ τρυτί, ὡς περ κατάγελως τῆς πράξεως, κακία τινὶ καὶ ἀνανδρία τῇ ἡμετέρᾳ διαπεφευγέναι ἡμᾶς δοκεῖν, οἵτινές σε οὐχὶ ἐσώσαμεν οὐδὲ σὺ σαυτὸν οἶόν τε ὄν καὶ δυνατόν, εἴ τι καὶ μικρὸν ἡμῶν ὄφελος ἦν. ταῦτα οὖν, ὦ Σώκратες, ὄρα μὴ ἅμα τῷ κακῷ καὶ αἰσχροῦ ἢ σοὶ τε καὶ ἡμῖν. ἀλλὰ βουλεύου, μᾶλλον δὲ οὐδὲ βουλεύεσθαι ἔτι ὥρα, ἀλλὰ βεβουλευσθαι. μία δὲ βουλή. τῆς γὰρ ἐπιούσης νυκτὸς πάντα ταῦτα δεῖ πεπραῖχθαι. εἰ δέ τι περιμενοῦμεν, ἀδύνατον καὶ οὐκέτι οἶόν τε· ἀλλὰ παντὶ τρόπῳ, ὦ Σώκратες πείθου μοι καὶ μηδαμῶς ἄλλως ποίει.

6. ΣΩ. ὦ φίλε Κρίτων, ἡ προθυμία σου πολλοῦ ἀξία εἰ μετὰ τινος ὀρθότητος εἴη· εἰ δὲ μὴ, ὅσῳ μείζων, τοσοῦτον χαλεπωτέρα. σκοπεῖσθαι οὖν χρὴ ἡμᾶς, εἴτε ταῦτα πρακτέον εἴτε μὴ· ὡς ἐγὼ οὐ μόνον νῦν ἀλλὰ καὶ ἀεὶ τοιοῦτος, οἷος τῶν ἐμῶν μηδενὶ ἄλλῳ πείθεσθαι ἢ τῷ λόγῳ, ὅς ἂν μοι λογιζομένῳ βέλτιστος φαίνεται. τοὺς δὲ λόγους, οὗς ἐν τῷ ἔμπροσθεν ἔλεγον, οὐ δύναμαι νῦν ἐκβαλεῖν, ἐπειδὴ μοι ἤδη ἡ τύχη γέγονεν, ἀλλὰ σχεδόν τι ὁμοιοὶ φαίνονται μοι, καὶ τοὺς αὐτοὺς πρесеβύω καὶ τιμῶ ὡς περ καὶ πρότερον· ὦν ἂν μὴ βελτίῳ ἔχωμεν λέγειν ἐν τῷ παρόντι, εὐ ἴσθι ὅτι μὴ σοὶ ξυγχωρήσω, οὐδ' ἂν πλείω τῶν νῦν παρόντων ἢ τῶν πολλῶν δύναμις ὡς περ παιδᾶς ἡμᾶς μορμολύττηται, δεμους καὶ θανάτους ἐπιπέμπουσα καὶ χρημάτων ἀφαιρέσει

πῶς οὖν ἂν μετριώτατα σκοποίμεθα αὐτά ; εἰ πρῶτον μὲν τοῦτον τὸν λόγον ἀναλάβοιμεν, ὃν σὺ λέγεις περὶ τῶν δοξῶν, πότερον καλῶς ἐλέγετο ἐκάστοτε ἢ οὐ ; ὅτι ταῖς μὲν δεῖ τῶν δοξῶν προσέχειν τὸν νοῦν, ταῖς δὲ οὐ· ἢ πρὶν μὲν ἐμὲ δεῖν ἀποθνήσκειν καλῶς ἐλέγετο, νῦν δὲ κατάδηλος ἄρα ἐγένετο, ὅτι ἄλλως ἔνεκα λόγου ἐλέγετο, ἦν δὲ παιδιὰ καὶ φλυαρία ὡς ἀληθῶς ; ἐπιθυμῶ δ' ἔγωγ' ἐπισκέψασθαι, ὧ Κρίτων, κοινῇ μετὰ σοῦ, εἰ τί μοι ἀλλοιότερος φανέται, ἐπειδὴ ὧδε ἔχω, ἢ ὁ αὐτός, καὶ ἐάσομεν χαίρειν ἢ πεισόμεθα αὐτῷ. ἐλέγετο δὲ πως, ὡς ἐγῶμαι, ἐκάστοτε ὧδε ὑπὸ τῶν οἰομένων τι λέγειν, ὥσπερ νῦν δὴ ἐγὼ ἔλεγον, ὅτι τῶν δοξῶν, ἅς οἱ ἄνθρωποι δοξάζουσιν, δεῖοι τὰς μὲν περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι, τὰς δὲ μῆ. τοῦτο πρὸς θεῶν, ὧ Κρίτων, οὐ δοκεῖ καλῶς σοι λέγεσθαι ; σὺ γάρ, ὅσα γε ἀνθρώπεια, ἐκτὸς εἰ τοῦ μέλλειν ἀποθνήσκειν αὔριον, καὶ οὐκ ἂν σε παρακρούοι ἢ παροῦσα ξυμφορὰ σκόπει δὴ. οὐχ ἱκανῶς δοκεῖ σοι λέγεσθαι, ὅτι οὐ πάσας χρὴ τὰς δόξας τῶν ἀνθρώπων τιμᾶν, ἀλλὰ τὰς μὲν, τὰς δ' οὐ ; οὐδὲ πάντων, ἀλλὰ τῶν μὲν, τῶν δ' οὐ ; τί φῆς ; ταῦτα οὐχὶ καλῶς λέγεται ;

ΚΡ. Καλῶς.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὰς μὲν χρηστὰς τιμᾶν, τὰς δὲ πονηρὰς μῆ ;

ΚΡ. Ναί.

ΣΩ. Χρησταὶ δὲ οὐχ αἱ τῶν φρονίμων, πονηραὶ δὲ αἱ τῶν ἀφρόνων ;

ΚΡ. Πῶς δ' οὐ ;

7. ΣΩ. Φέρε δὴ, πῶς αὐτὰ τοιαῦτα ἐλέγετο ; γυμναζόμενος ἀνὴρ καὶ τοῦτο πράττων πότερον παντὶς ἀνδρὸς ἐπαίνῳ καὶ ψόγῳ καὶ δόξῃ τὸν νοῦν προσέχει, ἢ ἐνὸς μόνου ;

ἴνου, ὃς ἂν τυγχάνῃ ἱατρὸς ἢ παιδοτρίβης ὢν ;

ΚΡ. Ἐνὸς μόνου.

ΣΩ. Οὐκοῦν φοβεῖσθαι χρὴ τοὺς ψόγους καὶ ἀσπάζε-

σθαι τοὺς ἐπαίνους τοὺς τοῦ ἐνὸς ἐκείνου, ἀλλὰ μὴ τοὺς τῶν πολλῶν.

ΚΡ Δῆλα δῆ.

ΣΩ. Ταύτη ἄρα αὐτῷ πρακτέον καὶ γυμναστέον καὶ ἐδεστέον γε καὶ ποτέον, ἢ ἂν τῷ ἐνὶ δοκῇ τῷ ἐπιστάτῃ καὶ ἐπαίοντι, μᾶλλον ἢ τῇ ξύμπασι τῆς ἄλλοις.

ΚΡ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Εἰεν, ἀπειθήσας δὲ τῷ ἐνὶ καὶ ἀτιμάσας αὐτοῦ τὴν δόξαν καὶ τοὺς ἐπαίνους, τιμήσας δὲ τοὺς τῶν πολλῶν λόγους καὶ μηδὲν ἐπαίοντων, ἄρα οὐδὲν κακὸν πείσεται ;

ΚΡ. Πῶς γὰρ οὐ ;

ΣΩ. Τί δ' ἔστι τὸ κακὸν τοῦτο ; καὶ ποῖ τείνει, καὶ εἰς τί τῶν τοῦ ἀπειθοῦντος ;

ΚΡ. Δῆλον ὅτι εἰς τὸ σῶμα τοῦτο γὰρ διόλλυσιν.

ΣΩ. Καλῶς λέγεις· οὐκοῦν καὶ τᾶλλα, ὦ Κρίτων, οὕτως, ἵνα μὴ πάντα διώμεν, καὶ δῆ καὶ περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων καὶ αἰσχυρῶν καὶ καλῶν καὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν, περὶ ὧν νῦν ἡ βουλή ἡμῖν ἔστιν, πρότερον τῇ τῶν πολλῶν δόξῃ δεῖ ἡμᾶς ἐπεσθαι καὶ φοβεῖσθαι αὐτήν ἢ τῇ τοῦ ἐνός, εἴ τίς ἐστιν ἐπαίων, ὃν δεῖ καὶ αἰσχύνεσθαι καὶ φοβεῖσθαι μᾶλλον ἢ ξύμπαντας τοὺς ἄλλους ; ἢ εἰ μὴ ἀκολουθήσομεν, διαφθεροῦμεν ἐκεῖνο καὶ λιβεησόμεθα, ὃ τῷ μὲν δικαίῳ βέλτιον ἐγίγνετο, τῷ δὲ ἀδίκῳ ἀπῶλλυτο. ἢ οὐδὲν ἔστι τοῦτο ;

ΚΡ. Οἶμαι ἔγωγε, ὦ Σώκρατες.

8. ΣΩ. Φέρε δῆ, ἐὰν τὸ ὑπὸ τοῦ ὑγιεινοῦ μὲν βέλτιον γιγνόμενον, ὑπὸ τοῦ νοσώδους δὲ διαφθειρόμενον διολέσωμεν πειθόμενοι μὴ τῇ τῶν ἐπαίωντων δόξῃ, ἄρα βιωτὸν ἡμῖν ἔστιν διεφθαρμένου αὐτοῦ ; ἔστι δὲ που τοῦτο σῶμα· ἢ οὐχί ;

ΚΡ. Ναί.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν βιωτὸν ἡμῖν ἔστι μετὰ μοχθηροῦ καὶ διεφθαρμένου σώματος ;

ΚΡ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Ἄλλὰ μετ' ἐκείνου ἄρ' ἡμῖν βιωτὸν διεφθαρμένου, ὃ τὸ ἀδικον μὲν λωβάται, τὸ δὲ δίκαιον ὀνίνησιν; ἢ φαυλότερον ἡγοῦμεθα εἶναι τοῦ σώματος ἐκεῖνο, ὃ τι ποτ' ἐστὶ τῶν ἡμετέρων, περὶ ὃ ἢ τε ἀδικία καὶ ἢ δικαιοσύνη ἐστίν;

ΚΡ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Ἄλλὰ τιμώτερον;

ΚΡ. Πολύ γε.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα, ὡ βέλτιστε, πάνυ ἡμῖν οὕτω φροντιστέον, τί ἐροῦσιν οἱ πολλοὶ ἡμᾶς, ἀλλ' ὃ τι ὁ ἐπαίων περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων, ὃ εἰς καὶ αὐτὴ ἢ ἀλήθεια, ὥστε πρῶτον μὲν ταύτη οὐκ ὀρθῶς εἰσηγεῖ, εἰσηγούμενος τῆς τῶν πολλῶν δόξης δεῖν ἡμᾶς φροντίζειν περὶ τῶν δικαίων καὶ καλῶν καὶ ἀγαθῶν καὶ τῶν ἐναντίων. ἀλλὰ μὲν δὴ, φαίη γ' ἂν τις, οἱοὶ τέ εἰσιν ἡμᾶς οἱ πολλοὶ ἀποκτινύναι.

ΚΡ. Δῆλα δὴ καὶ ταῦτα· φαίη γὰρ ἂν, ὡ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἀληθῆ λέγεις, ἀλλ', ὡ θαυμάσιε, οὗτός τε ὁ λόγος, ὃν διεληλύθαμεν ἔμοιγε δοκεῖ ὁμοίος εἶναι τῷ καὶ πρότερον· καὶ τόνδε αὖ σκόπει, εἰ ἔτι μένει ἡμῖν ἢ οὐ, ὅτι οὐ τὸ ζῆν περὶ πλείστου ποιητέον, ἀλλὰ τὸ εὖ ζῆν.

ΚΡ. Ἄλλὰ μένει.

ΣΩ. Τὸ δὲ εὖ καὶ καλῶς καὶ δικαίως ὅτι ταῦτόν ἐστιν, μένει ἢ οὐ μένει;

ΚΡ. Μένει.

9 ΣΩ. Οὐκοῦν ἐκ τῶν ὁμολογουμένων τοῦτο σκεπτέον, πότερον δίκαιον ἐμὲ ἐνθένδε πειραῖσθαι ἐξίεναι μὴ ἀφιέντων Ἀθηναίων ἢ οὐ δίκαιον· καὶ ἐὰν μὲν φαίνεται δίκαιον, πειρώμεθα, εἰ δὲ μὴ, ἐῷμεν· ἄς δὲ σὺ λέγεις τὰς σκέψεις περὶ τε ἀναλώσεως χρημάτων καὶ δόξης καὶ παιδῶν τροφῆς, μὴ ὡς ἀληθῶς ταῦτα, ὡ Κρίτων, σκέμματα ἢ τῶν ῥαδίως ἀποκτινύντων καὶ ἀναβιωσκομένων γ' ἂν, εἰ οἱοὶ τ' ἦσαν, οὐδενί

ξὺν νῦν, τούτων τῶν πολλῶν ἡμῖν δ, ἐπειδὴ ὁ λόγος οὕτως αἰρεῖ, μὴ οὐδὲν ἄλλο σκεπτέον ἢ ἢ ὅπερ νῦν δὴ ἐλέγομεν, πότερον δίκαια πράξομεν καὶ χρήματα τελοῦντες τούτοις τοῖς ἐμὲ ἐνθένδε ἐξάξουσιν καὶ χάριτας καὶ αὐτοὶ ἐξάγοντές τε καὶ ἐξαγόμενοι, ἢ τῇ ἀληθείᾳ ἀδικήσομεν πάντα ταῦτα ποιῶντες· κἂν φαινόμεθα ἄδικα αὐτὰ ἐργαζόμενοι, μὴ οὐδέη ὑπολογίζεσθαι οὐτ' εἰ ἀποθνήσκειν δεῖ παραμένοντας καὶ ἡσυχίαν ἄγοντας, οὔτε ἄλλο ὅτιοῦν πάσχειν πρὸ τοῦ ἀδικεῖν.

ΚΡ. Καλῶς μὲν μοι δοκεῖς λέγειν, ὦ Σώκρατες· ὅρα δέ, τί δρώμεν.

ΣΩ. Σκοπῶμεν, ὦ ἀγαθέ, κοινῇ, καὶ εἰ πῃ ἔχεις ἀντιλέγειν ἐμοῦ λέγοντος, ἀντίλεγε, καὶ σοὶ πείσομαι· εἰ δὲ μὴ, παῦσαι, ἤδη, ὦ μακάριε, πολλάκις μοι λέγων τὸν αὐτὸν λόγον, ὡς χρῆ ἐνθένδε ἀκόντων Ἀθηναίων ἐμὲ ἀπιέναι· ὡς ἐγὼ περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι πείσαι σε ταῦτα πράττειν, ἀλλὰ μὴ ἄκοντος· ὅρα δὲ δὴ τῆς σκέψεως τὴν ἀρχήν, ἐάν σοι ἱκανῶς λέγηται καὶ πειρῶ ἀποκρίνεσθαι τὸ ἐρωτώμενον, ἢ ἂν μάλιστα οἶη.

ΚΡ. Ἄλλὰ πειράσομαι.

10. ΣΩ. Οὐδενὶ τρόπῳ φαμὲν ἐκόντας ἀδικητέον εἶναι ἢ τινὶ μὲν ἀδικητέον τρόπῳ, τινὶ δὲ οὐ; ἢ οὐδαμῶς τό γε ἀδικεῖν οὔτε ἀγαθὸν οὔτε καλόν, ὡς πολλάκις ἡμῖν καὶ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ ὡμολογήθη; [ὅπερ καὶ ἄρι ἐλέγετο.] ἢ πᾶσαι ἡμῖν ἐκείναι αἱ πρόσοθεν ἡμολογίαι ἐν ταῖσδε ταῖς ὀλίγαις ἡμέραις ἐκκεχυμέναι εἰσὶν, καὶ πάλαι, ὦ Κρίτων, ἄρα τηλικαίδε γέροντες ἄνδρες πρὸς ἀλλήλους σπουδῇ διαλεγόμενοι ἐλάθομεν ἡμᾶς αὐτοὺς παιδῶν οὐδὲν διαφέροντες; ἢ παντὸς μᾶλλον οὕτως ἔχει ὡςπερ τότε ἐλέγετο ἡμῖν, εἴτε φασὶν οἱ πολλοὶ εἴτε μὴ, καὶ εἴτε δεῖ ἡμᾶς ἔτι τῶνδε χαλεπώτερα πάσχειν εἴτε καὶ πραότερα, ὅμως τό γε ἀδικεῖν τῷ

ἀδικοῦντι καὶ κακὸν καὶ αἰσχροὺν τυγχάνει ὃν παντὶ τρόπῳ ;
φαμὲν ἢ οὐ ;

ΚΡ. Φαμέν.

ΣΩ. Οὐδαμῶς ἄρα δεῖ ἀδικεῖν.

ΚΡ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Οὐδὲ ἀδικούμενον ἄρα ἀνταδικεῖν, ὡς οἱ πολλοὶ
οἴονται, ἐπειδὴ γε οὐδαμῶς δεῖ ἀδικεῖν.

ΚΡ. Οὐ φαίνεται.

ΣΩ. Τί δὲ δῆ ; κακουργεῖν δεῖ, ὡ Κρίτων ἢ οὐ ;

ΚΡ. Οὐ δεῖ δήπου, ὡ Σώκρατες.

ΣΩ. Τί δέ ; ἀντικακουργεῖν κακῶς πάσχοντα, ὡς οἱ
πολλοὶ φασιν, δίκαιον ἢ οὐ δίκαιον ;

ΚΡ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Τὸ γὰρ που κακῶς ποιεῖν ἀνθρώπους τοῦ ἀδικεῖν
οὐδὲν διαφέρει.

ΚΡ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Οὐτε ἄρα ἀνταδικεῖν δεῖ οὔτε κακῶς ποιεῖν οὐδένα
ἀνθρώπων, οὐδ' ἂν ὀτιοῦν πάσχη ὑπ' αὐτῶν. καὶ ὅρα, ὡ
Κρίτων, ταῦτα κηθομολογῶν ὅπως μὴ πρὸς δόξαν ὁμολο-
γῆς. αἶδα γάρ, ὅτι ὀλίγοις τισὶ ταῦτα καὶ δοκεῖ καὶ δόξει.
οἷς οὖν οὕτω δέδοκται καὶ οἷς μὴ, τούτοις οὐκ ἔστι κοινὴ
βουλή, ἀλλὰ ἀνάγκη τούτους ἀλλήλων καταφρονεῖν, ὁρῶν-
τας τὰ ἀλλήλων βουλευμάτα. σκόπει δῆ οὖν καὶ σὺ εὖ
μᾶλα, πότερον κοινωνεῖς καὶ ξυνδοκεῖ σοὶ καὶ ἀρχόμεθα
ἐντεῦθεν βουλευόμενοι, ὡς οὐδέποτε ἠρθῶς ἔχοντος οὔτε τοῦ
ἀδικεῖν οὔτε τοῦ ἀνταδικεῖν οὔτε κακῶς πάσχοντα ἀμύνε-
σθαι ἀντιδρῶντα κακῶς, ἢ ἀφίστασαι καὶ οὐ κοινωνεῖς τῆς
ἀρχῆς; ἐμοὶ μὲν γὰρ καὶ πάλαι οὕτω καὶ νῦν ἔτι δοκεῖ, σοὶ
δὲ εἴ πῃ ἄλλη δέδοκται, λέγε καὶ δίδασκε· εἰ δ' ἐμμένεις
τοῖς πρόσθεν, τὸ μετὰ τοῦτο ἄκουε.

ΚΡ. Ἄλλ' ἐμμένω τε καὶ ξυνδοκεῖ μοι· ἀλλὰ λέγε.

ΣΩ. Δέγω δὴ αὐτὸ μετὰ τοῦτο, μᾶλλον δ' ἐρωτῶ πό-
τερον ἂν τις ὁμολογήσῃ τῆ δίκαια ὄντα ποιητέον ἢ ἐξα-
πατητέον;

ΚΡ. Ποιητέον.

#11. ΣΩ. Ἐκ τούτων δὴ ἄθρει· ἀπιόντες ἐνθένδε ἡμεῖς
μὴ πείσαντες τὴν πόλιν πότερον κακῶς τινὰς ποιούμεν, καὶ
ταῦτα οὕς ἤκιστα δεῖ, ἢ οὐ; καὶ ἐμμένομεν οἷς ὁμολογή-
σαμεν δικαίοις οὖσιν ἢ οὐ;

ΚΡ. Οὐκ ἔχω, ὦ Σώκρατες, ἀποκρίνασθαι πρὸς ὃ ἐρω-
τᾶς· οὐ γὰρ ἐννοῶ.

ΣΩ. Ἄλλ' ὥδε σκοπεῖ. εἰ μέλλουσιν ἡμῖν ἐνθένδε εἴτε
ἀποδιδράσκειν, εἴθ' ὅπως δεῖ ὀνομάσαι τοῦτο, ἐλθόντες οἱ νό-
μοι καὶ τὸ κοινὸν τῆς πόλεως ἐπιστάντες ἔροιντο· «εἰπέ μοι,
ὦ Σώκρατες, τί ἐν νῷ ἔχεις ποιεῖν; ἄλλο τι ἢ τούτῳ τῷ ἔργῳ,
ὃ ἐπιχειρεῖς, διανοεῖ τοὺς τε νόμους ἡμᾶς ἀπολέσαι καὶ ξύμ-
πασαν τὴν πόλιν τὸ σὸν μέρος; δοκεῖ σοι οἷόν τε εἶτι ἐκεί-
νην ἡν πόλιν εἶναι καὶ μὴ ἀνατετράφθαι, ἐν ἣ αἱ γενόμε-
ναι δίκαι μὴδὲν ἰσχύουσιν, ἀλλὰ ὑπὸ ἰδιωτῶν ἄκυροί τε γί-
γονται καὶ διαφθείρονται;» τί ἐροῦμεν, ὦ Κρίτων, πρὸς
ταῦτα καὶ ἄλλα τοιαῦτα; πολλὰ γὰρ ἂν τις ἔχοι, ἄλλως τε
καὶ ῥήτωρ, εἰπεῖν ὑπὲρ τούτου τοῦ νόμου ἀπολλυμένου, ὅς
τὰς δίκας τὰς δικασθείας προστάττει κυρίας εἶναι. ἢ ἐροῦ-
μεν πρὸς αὐτούς, ὅτι ἠδίκη γὰρ ἡμᾶς ἢ πόλις καὶ οὐκ ὀρ-
θῶς τὴν δίκην ἔκρινεν; ταῦτα ἢ τί ἐροῦμεν;

ΚΡ. Ταῦτα νῆ Δία, ὦ Σώκρατες;

* 12. ΣΩ. Τί οὖν, ἂν εἴπωσιν οἱ νόμοι· ὦ Σώκρατες, ἢ καὶ
ταῦτα ὁμολόγητο ἡμῖν τε καὶ σοί, ἢ ἐμμένειν ταῖς δίκαις
αἷς ἂν ἢ πόλις δικάζῃ;» εἰ οὖν αὐτῶν θαυμάζομεν λεγόντων,
ἴσως ἂν εἴποιεν, ὅτι «ὦ Σώκρατες, μὴ θαύμαζε τὰ λεγόμενα,
ἀλλ' ἀποκρίνου, ἐπειδὴ καὶ εἰώθας χρῆσθαι τῷ ἐρωτᾶν τε
καὶ ἀποκρίνεσθαι· φέρε γάρ, τί ἐγκαλῶν ἡμῖν καὶ τῇ πόλει

ἐπιχειρεῖς ἡμᾶς ἀπολλύναι ; οὐ πρῶτον μὲν σε ἐγεννήσαμεν ἡμεῖς ; καὶ δι' ἡμῶν ἐλάμβανε τὴν μητέρα σου ὁ πατήρ καὶ ἐφύτευσέ σε ; φράσον οὖν τούτοις ἡμῶν, τῆς νόμοις τῆς περὶ τοὺς γάμους μέμφει τι, ὡς οὐ καλῶς ἔχουσιν ; » « οὐ μέμφομαι, » φαίην ἄν, « ἔλλα τῆς περὶ τὴν τοῦ γενομένου τροφήν τε καὶ παιδείαν, ἐν ἣ καὶ οὐ ἐπαιδεύθης ; ἢ οὐ καλῶς προσέταττον ἡμῶν οἱ ἐπὶ τούτοις τεταγμένοι νόμοι παραγγέλλοντες τῷ πατρὶ τῷ σῶ σε ἐν μουσικῇ καὶ γυμναστικῇ παιδεύειν » ; « καλῶς » φαίην ἄν. « εἶεν. ἐπειδὴ δὲ ἐγένου τε καὶ ἐξετρέφης καὶ ἐπαιδεύθης, ἔχεις ἄν εἰπεῖν πρῶτον μὲν ὡς οὐχὶ ἡμέτερος ἦσθα καὶ ἔκγονος καὶ δοῦλος αὐτός τε καὶ οἱ σοὶ πρόγονοι ; καὶ εἰ τοῦθ' οὕτως ἔχει ἄρ', ἐξ Ἰσοῦ οἶε εἶναι σοὶ τὸ δίκαιον καὶ ἡμῖν, καὶ ἄττ', ἂν ἡμεῖς σε ἐπιχειρῶμεν ποιεῖν, καὶ σοὶ ταῦτα ἀντιποιεῖν οἶε δίκαιον εἶναι ; ἢ πρὸς μὲν ἄρα σοὶ τὸν πατέρα οὐκ ἐξ Ἰσοῦ ἦν τὸ δίκαιον καὶ πρὸς τὸν δεσπότην, εἰ σοὶ ὦν ἐτύγχανεν, ὥστε, ἅπερ πάσχοις, ταῦτα καὶ ἀντιποιεῖν, οὔτε κακῶς ἀκούοντα ἀντιλέγειν οὔτε τυπτόμενον ἀνιτύπτειν οὔτε ἄλλα τοιαῦτα πολλά ; πρὸς δὲ τὴν πατρίδα ἄρα καὶ τοὺς νόμους ἐξέσται σοι, ὥστε, ἐάν σε ἐπιχειρῶμεν ἡμεῖς ἀπολλύναι δίκαιον ἡγοῦμενοι εἶναι, καὶ οὐ αὖ ἡμᾶς τοὺς νόμους καὶ τὴν πατρίδα, καθ' ὅσον δύνασαι, ἐπιχειρήσεις ἀνταπολλύναι, καὶ φήσεις ταῦτα ποιῶν δίκαια πράττειν, ὁ τῇ ἀληθείᾳ τῆς ἀρετῆς ἐπιμελόμενος ; ἢ οὕτως εἰ σοφός, ὥστε λέληθέ σε, ὅτι μητρός τε καὶ πατρὸς καὶ τῶν ἄλλων προγόνων ἀπάντων τιμιώτερόν ἐστιν ἢ πατρίς καὶ σεμνότερον καὶ ἀγιώτερον καὶ ἐν μαίζονι μοίρα καὶ παρὰ θεοῖς καὶ παρ' ἀνθρώποις τοῖς νοῦν ἔχουσι καὶ σέβεσθαι δεῖ καὶ μᾶλλον ὑπέκειν καὶ θωπεύειν πατρίδα χαλεπαίνουσαν ἢ πατέρα, καὶ ἢ πείθειν ἢ ποιεῖν, ἃ ἂν κελεύῃ, καὶ πάσχειν, ἐάν τι προστάτῃ παθεῖν, ἡσυχίαν ἄγοντα, ἐάντε τύπτεσθαι ἐάντε δεῖσθαι, ἐάντε εἰς πόλεμον ἄγῃ τρωθησόμενον ἢ ἀπο-

θανούμενον, ποιητέον ταῦτα καὶ τὸ δίκαιον οὕτως ἔχει, καὶ οὐχὶ ὑπαικτέον οὐδὲ ἀναχωρητέον οὐδὲ λειπτέον τὴν τάξιν, ἀλλὰ καὶ ἐν πολέμῳ καὶ ἐν δικαστηρίῳ καὶ πανταχοῦ, ποιητέον, ἃ ἂν κελεύῃ ἡ πόλις καὶ ἡ πατρίς, ἢ πείθειν αὐτήν, ἢ τὸ δίκαιον πέφυκε βιάζεσθαι δὲ οὐχ ὅσιον οὔτε μητέρα οὔτε πατέρα, πολὺ δὲ τούτων ἔτι ἤττον τὴν πατρίδα;» τί φήσομεν πρὸς ταῦτα, ὦ Κρίτων; ἀληθῆ λέγειν τοὺς νόμους ἢ οὐ;

ΚΡ. Ἐμοίγε δοκεῖ.

13. ΣΩ. Σκόπει τοίνυν, ὦ Σώκρατες, φαίεν ἂν ἴσως οἱ νόμοι, εἰ ἡμεῖς ταῦτα ἀληθῆ λέγομεν, ὅτι οὐ δίκαια ἡμᾶς ἐπιχειρεῖς δρᾶν ἃ νῦν ἐπιχειρεῖς. ἡμεῖς γάρ σε γεννήσαντες, ἐκθρέψαντες, παιδεύσαντες, μεταδόντες ἀπάντων ὧν οἱοί τ' ἤμεν καλῶν σοὶ καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσιν πολίταις, ὅμως προαγορεύομεν τῷ ἐξουσίαν πεποιηκένα Ἀθηναίων τῷ βουλομένῳ, ἐπειδαν δοκιμασθῆ καὶ ἔδη τὰ ἐν τῇ πόλει πράγματα καὶ ἡμᾶς τοὺς νόμους, ἢ ἂν μὴ ἀρέσκωμεν ἡμεῖς, ἐξεῖναι λαβόντα τὰ αὐτοῦ ἀπιέναι, ὅποι ἂν βούληται. καὶ οὐδεὶς ὑμῶν τῶν νόμων ἐμποδῶν ἐστίν οὐδ' ἀπαγορεύει, ἐάντε τις βούληται ὑμῶν εἰς ἀποικίαν ἰέναι, εἰ μὴ ἀρέσκοιμεν ἡμεῖς τε καὶ ἡ πόλις, ἐάντε μετοικεῖν ἄλλοσέ ποι ἔλθῶν, ἰέναι ἐκεῖτε ὅποι ἂν βούληται, ἔχοντα τὰ αὐτοῦ. ὅς δ' ἂν ὑμῶν παραμείνη, ὁρῶν ὅν τρόπον ἡμεῖς τάς τε δίκας δικάζομεν καὶ τὰλλα τὴν πόλιν διοικοῦμεν ἤδη φαμέν τούτον ὠμολογηκένα ἔργῳ ἡμῖν ἃ ἂν ἡμεῖς κελεύωμεν ποιήσῃ ταῦτα, καὶ τὸν μὴ πειθόμενον τριχῆ φαμέν ἀδικεῖν, ὅτι τε γεννηταῖς οὖσιν ἡμῖν οὐ πείθεται, καὶ ὅτι τροφεῦσι, καὶ ὅτι ὁμολογήσας ἡμῖν πείθεσθαι οὔτε πείθεται οὔτε πείθει ἡμᾶς, εἰ μὴ καλῶς τι ποιοῦμεν, προουθέντων ἡμῶν καὶ οὐκ ἀγρίως ἐπιταττόντων ποιεῖν ἃ ἂν κελεύωμεν, ἀλλὰ ἀφιέντων δυοῖν θάτερα, ἢ πείθειν ἡμᾶς ἢ ποιεῖν, τούτων οὐδέτερα ποιεῖ.

14. Ταύταις δὴ φάμεν καὶ σέ, ὦ Σώκρατες ταῖς αἰτίαις ἐνέξεσθαι εἴπερ ποιήσεις ἅ ἐπινοεῖς, καὶ οὐχ ἥμισυ Ἀθηναίων σέ, ἀλλ' ἐν τοῖς μάλιστα. » εἰ οὖν ἐγὼ εἴποιμι· διὰ τί δὴ; ἴσως ἂν μου δικαίως καθάπτοιτο λέγοντες, ὅτι ἐν τοῖς μάλιστα Ἀθηναίων ἐγὼ αὐτοῖς ὡμολογητικῶς τυγχάνω ταύτην τὴν ὁμολογίαν. φαῖεν γὰρ ἂν ὅτι, ὦ Σώκρατες, μεγάλα ἡμῖν τούτων τεκμήριά ἐστιν, ὅτι σοὶ καὶ ἡμεῖς ἤρrescoμεν καὶ ἡ πόλις· οὐ γὰρ ἂν ποτε τῶν ἄλλων Ἀθηναίων ἀπάντων διαφερόντως ἐν αὐτῇ ἐπεδήμεις, εἰ μὴ σοὶ διαφερόντως ἤρresκεν, καὶ οὐτ' ἐπὶ θεωρίαν πώποτ' ἐκ τῆς πόλεως ἐξῆλθες, ὅτι μὴ ἄπαξ εἰς τὸν Ἴσθμόν, οὔτε ἄλλοσε οὐδαμῶσε, εἰ μὴ ποι στρατευόμενος, οὔτε ἄλλην ἀποδημίαν ἐποιήσω πώποτε, ὡς περ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι, οὐδ' ἐπιθυμία σε ἄλλης πόλεως οὐδὲ ἄλλων νόμων ἔλαβεν εἰδέναι, ἀλλὰ ἡμεῖς σοὶ ἱκανοὶ ἤμεν καὶ ἡ ἡμετέρα πόλις· οὕτω σφόδρα ἡμᾶς ἤροῦ, καὶ ὡμολόγεις καθ' ἡμᾶς πολιτεύσεσθαι τάτε ἄλλα καὶ παῖδες ἐν αὐτῇ ἐποιήσω, ὡς ἀρresκούσης σοὶ τῆς πόλεως. ἔτι τοῦν ἐν αὐτῇ τῇ δίκῃ ἐξῆν σοὶ φυγῆς τιμήσασθαι, εἰ ἐβούλου, καὶ ὅπερ νῦν ἀκούσης τῆς πόλεως ἐπιχειρεῖς, τότε ἐκούσης ποιῆσαι. σὺ δὲ τότε μὲν ἐκαλλωπίζου ὡς οὐκ ἀγανακτῶν, εἰ δέοι τεθνάναι σε, ἀλλὰ ἤροῦ, ὡς ἔφησθα, πρὸ τῆς φυγῆς θάνατον· νῦν δὲ οὐτ' ἐκαίνους τοὺς λόγους αἰσχύνει, οὔτε ἡμῶν τῶν νόμων ἐντρέπει, ἐπιχειρῶν διαφθεῖραι, πράττεις τε ἄπερ ἂν δοῦλος φαυλότατος πράξειεν, ἀποδιδράσκειν ἐπιχειρῶν παρὰ τὰς ξυνοήκας τε καὶ τὰς ὁμολογίας, καθ' ἅς ἡμῖν ξυθέου πολιτεύεσθαι. πρῶτον μὲν οὖν ἡμῖν τοῦτ' αὐτὸ ἀπόκριναι, εἰ ἀληθῆ λέγομεν φάσκοντές σε ὡμολογηκέναι πολιτεύεσθαι καθ' ἡμᾶς ἔργω, ἀλλ' οὐ λόγῳ ἢ οὐκ ἀληθῆ. » τί φῶμεν πρὸς ταῦτα, ὦ Κρίτων; ἄλλο τι ἢ ὁμολογῶμεν;

ΚΡ. Ἀνάγκη, ὦ Σώκρατες. ✽

ΣΩ. « Ἄλλο τι οὖν, ἂν φαῖεν, ἢ ξυνοήκας τὰς πρὸς ἡμᾶς

αὐτοὺς καὶ ὁμολογίας παραβαίνεις, οὐχ ὑπὸ ἀνάγκης ὁμολογήσας οὐδὲ ἀπατηθεὶς οὐδὲ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ ἀναγκασθεὶς βουλευσασθαι, ἀλλ' ἐν ἔτεσιν ἑβδομήκοντα, ἐν οἷς ἐξήν σοι ἀπιέναι, εἰ μὴ ἠρέσκομεν ἡμεῖς μηδὲ δίκαιαι ἐφαίνοντό σοι αἱ ὁμολογαί εἶναι· σὺ δὲ οὔτε Λακεδαιμόνα προηροῦ οὔτε Κρήτην, ἃς δὴ ἐκάστοτε φῆς εὐνομεῖσθαι, οὔτε ἄλλην οὐδεμίαν τῶν Ἑλληνίδων πόλεων οὐδὲ τῶν βαρβαρικῶν, ἀλλὰ ἐλάττω ἐξ αὐτῆς ἀπεδήμησας ἢ οἱ χωλοὶ τε καὶ τυφλοὶ καὶ οἱ ἄλλοι ἀνάπηροι· οὕτω σοι διαφερόντως τῶν ἄλλων Ἀθηναίων ἤρεσκεν ἡ πόλις τε καὶ ἡμεῖς οἱ νόμοι δῆλον ὅτι· τίτι γὰρ ἂν πόλις ἀρέσκοι ἄνευ νομῶν; νῦν δὲ δὴ οὐκ ἐμμένεις τοῖς ὁμολογουμένοις; ἐὰν ἡμῖν γε πείθῃ, ὦ Σώκρατες, καὶ οὐ καταγέλαστός γε ἔσει ἐκ τῆς πόλεως ἐξελθῶν.

§ 15. Σκόπει γὰρ δὴ ταῦτα πικραδῆς καὶ ἐξαμαρτάνων τι τούτων τί ἀγαθὸν ἐργάσει σαυτὸν ἢ τοὺς ἐπιτηδεῖους τοὺς σαυτοῦ. ὅτι μὲν γὰρ κινδυνεύουσι γέ σου οἱ ἐπιτηδεῖοι καὶ αὐτοὶ φεύγειν καὶ στερηθῆναι τῆς πόλεως ἢ τὴν οὐσίαν ἀπολέσαι, σχεδὸν τι δῆλον· αὐτὸς δὲ πρῶτον μὲν ἐὰν εἰς τῶν ἐγγύτατά τινα πόλεων ἔλθῃς, ἢ Θήβαζε ἢ Μεγαράδε—εὐνομοῦνται γὰρ ἀμφοτέραι—πολέμιος ἦξεις, ὦ Σώκρατες, τῇ τούτων πολιτείᾳ καὶ ὅσοι περ κηδόνται τῶν αὐτῶν πόλεων, ὑποβλέφονται σε διαφθορέα ἡγούμενοι τῶν νόμων, καὶ βεβαιώσεις τοῖς δικασταῖς τὴν δόξαν ὥστε δοκεῖν ὀρθῶς τὴν δίκην δικάσαι· ὅστις γὰρ νόμων διαφθορεὺς ἐστίν, σφόδρα πονεῖ δόξειεν ἂν νέων γε καὶ ἀνοήτων ἀνθρώπων διαφθορεὺς εἶναι. πότερον οὖν φεύξει τάς τε εὐνομουμένας πόλεις καὶ τῶν ἀνδρῶν τοὺς κοσμιωτάτους; καὶ τοῦτο ποιοῦντι ἄρα ἄξιόν σοι ζῆν ἔσται; ἢ πλησιάζεις τούτοις καὶ ἀναισχυντήσεις διαλεγόμενος; τίνας λόγους, ὦ Σώκρατες, ἢ οὐσπερ ἐνθάδε, ὡς ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ δικαιοσύνη πλείστου ἄξιον τοῖς ἀνθρώποις καὶ τὰ νόμιμα καὶ οἱ νόμοι; καὶ οὐκ οἶε ἄσχημον ὄν φα-

Σ. Στουραῖτου. Πλάτωνος Κριτων. Ἔκδ. τρίτη 1831/1925

2

νεῖσθαι τὸ τοῦ Σωκράτους πρᾶγμα; οἴεσθαι γε χρή· ἀλλ' ἐκ μὲν τούτων τῶν τόπων ἀπαρεῖς, ἤξεις δὲ εἰς Θετταλίαν παρὰ τοὺς ξένους τοῦ Κρίτωνος· ἐκεῖ γὰρ δὴ πλεῖστη ἀταξία καὶ ἀκολασία, καὶ ἴσως ἂν ἡδέως σου ἀκούοιεν, ὡς γελοίως ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου ἀπεδιδρασκες σκευὴν τέ τινα περιθέμενος, ἢ διφθέραν λαβὼν ἢ ἄλλα οἷα δὴ εἰώθασιν ἐνσκευάζεσθαι οἱ ἀποδιδράσκοντες, καὶ τὸ σχῆμα τὸ σαυτοῦ μεταλλάξας· ὅτι δὲ γέρων ἀνὴρ σμικροῦ χρόνου τῷ βίῳ λοιποῦ ὄντος, ὡς τὸ εἰκός, ἐτόλμησας οὕτως αἰσχροῦς ἐπιθυμεῖν ζῆν, νόμους τοὺς μεγίστους παραβάς, οὐδεὶς δὲ ἐρεῖ; ἴσως ἂν μὴ τινα λυπῆς. εἰ δὲ μὴ, ἀκούσει, ὦ Σώκρατες, πολλὰ καὶ ἀνάξια σαυτοῦ. ὑπερχόμενος δὴ βιώσει πάντας ἀνθρώπους καὶ δουλεύων τί ποιῶν; ἢ εὐωχούμενος ἐν Θετταλίᾳ, ὡσπερ ἐπὶ δεῖπνον ἀποδεδημηκῶς εἰς Θετταλίαν; λόγοι δὲ ἐκείνοι οἱ περὶ δικαιοσύνης τε καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς ποῦ ἡμῖν ἔσονται; ἀλλὰ δὴ τῶν παίδων ἕνεκα βούλει ζῆν, ἵνα αὐτοὺς ἐκθρέψῃς καὶ παιδεύῃς; τί δέ; εἰς Θετταλίαν αὐτοὺς ἀγαγὼν θρέψεις τε καὶ παιδεύσεις, ξένους ποιήσας, ἵνα καὶ τοῦτο σοῦ ἀπολαύσωσιν; ἢ τοῦτο μὲν οὐ, αὐτοῦ δὲ τρεφόμενοι σοῦ ζῶντος βέλτιον θρέφονται καὶ παιδεύονται, μὴ ζυόντος σοῦ αὐτοῖς; οἱ γὰρ ἐπιτηδείοι οἱ σοὶ ἐπιμελήονται αὐτῶν. πότερον ἂν εἰς Θετταλίαν ἀποδημήσῃς, ἐπιμελήσονται, ἂν δὲ εἰς Αἰδου ἀποδημήσῃς, οὐχὶ ἐπιμελήσονται, εἴπερ γέ τι ὄφελος αὐτῶν ἐστὶν τῶν σοὶ φασκόντων ἐπιτηδείων εἶναι; οἴεσθαι γε χρή.

§ 16. Ἄλλ' ὦ Σώκρατες, παιθόμενος ἡμῖν τοῖς σοῖς τροφεῦσι μῆτε παῖδας περὶ πλείονος ποιῶ μήτε τὸ ζῆν μήτε ἄλλο μηδὲν πρὸ τοῦ δικαίου, ἵνα εἰς Αἰδου ἐλθὼν ἔχῃς πάντα ταῦτα ἀπολογῆσθαι τοῖς ἐκεῖ ἄρχουσιν· οὔτε γὰρ ἐνθάδε σοὶ φαίνεται ταῦτα πράττοντι ἄμεινον εἶναι οὐδὲ δικαιότερον οὐδὲ δσιώτερον, οὐδὲ ἄλλο τῶν σῶν οὐδενί, οὔτε

ἐκείσε ἀφικομένῳ ἄμεινον ἔσται, ἀλλὰ νῦν μὲν ἠδίκημένος ἄπει, ἐὰν ἀπίης, οὐχ ὑφ' ἡμῶν τῶν νόμων ἀλλ' ὑπ' ἀνθρώπων· ἐὰν δὲ ἐξέλθῃς οὕτως αἰσχυρῶς ἀνταδικήσας τε καὶ ἀντικκουργήσας, τὰς σαυτοῦ ὁμολογίας τε καὶ συνθήκας τὰς πρὸς ἡμᾶς παραβᾶς καὶ κακὰ ἐργασάμενος τούτους οὐς ἤκιστα ἔδει, σαυτόν τε καὶ φίλους καὶ πατρίδα καὶ ἡμᾶς, ἡμεῖς τέ σοι χαλεπανοῦμεν ζῶντι, καὶ ἐκεῖ οἱ ἡμέτεροι ἀδελφοὶ οἱ ἐν Ἄιδου νόμοι οὐκ εὐμενῶς σε ὑποδέξονται, εἰδότες, ὅτι καὶ ἡμᾶς ἐπεχείρησας ἀπολέσαι τὸ σὸν μέρος. ἀλλὰ μὴ σε πείσῃ Κρίτων ποιεῖν ἃ λέγει μᾶλλον ἢ ἡμεῖς».

§ 17. Ταῦτα, ὦ φίλε ἑταῖρε Κρίτων, εὖ ἴσθι ὅτι ἐγὼ δοκῶ ἀκούειν, ὥσπερ οἱ κορυβαντιῶντες τῶν αὐλῶν δοκοῦσιν ἀκούειν, καὶ ἐν ἐμοὶ αὕτη ἡ ἠχὴ τούτων τῶν λόγων βομβεῖ καὶ ποιεῖ μὴ δύνασθαι τῶν ἄλλων ἀκούειν· ἀλλὰ ἴσθι, ὅσα γε τὰ νῦν ἐμοὶ δοκοῦντα, ἐὰν λέγῃς παρὰ ταῦτα μάτην ἐρεῖς. ὅμως μέντοι εἴ τι οἶαι πλέον ποιήσῃς, λέγε.

ΚΡ. Ἄλλ', ὦ Σώκρατες, οὐκ ἔχω λέγειν.

ΣΩ. Ἐὰ τοίνυν, ὦ Κρίτων καὶ πράττωμεν ταύτη, ἐπειδὴ ταύτη ὁ θεὸς ὑφηγεῖται.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Βίος Πλάτωνος

Γέννησις. Ὁ Πλάτων ἐγεννήθη ἐν Ἀθήναις τῷ 427 π. Χ. ἐκ γονέων ἀριστοκρατικῶν. Ἡ γενεαλογία αὐτοῦ ἀνήρχετο μέχρι τοῦ Σόλωνος καὶ τοῦ Κόδρου

Παιδεύσις. Ὁ Πλάτων ὡς καταγόμενος ἔξ εὐγενοῦς καὶ πλουσίου οἴκου ἔτυχεν ὅσον τὸ δυνατὸν ἐπιμελεημένης ἀνατροφῆς καὶ παιδεύσεως. Κατὰ τὴν νεανικὴν του ἡλικίαν ἐτράπη εἰς τὴν ποίησιν, εἰς ἣν τοσοῦτον προώδευσε, ὥστε καὶ διθυράμβους ἐποίησε καὶ τραγωδίας. Ἀλλὰ ταχέως ἀφῆκε τὴν ποίησιν καὶ ἐπεδόθη εἰς τὴν φιλοσοφίαν. Ἀπὸ τοῦ εἰκοστοῦ δὲ ἔτους τῆς ἡλικίας του ἐγένετο ἀκροατὴς τοῦ Σωκράτους, εἰς ὃν παρέμεινε ἀφωσιωμένος μέχρι τέλους τοῦ βίου αὐτοῦ μεγάλως τιμῶν αὐτόν.

Ἀποδημῖαι. Μετὰ τον θάνατον τοῦ Σωκράτους ὁ Πλάτων ἀπεδήμησεν εἰς τὰ Μέγαρα πρὸς τὸν Σωκρατικὸν Εὐκλείδην, ἔπειτα εἰς Κυρήνην πρὸς τὸν μαθηματικὸν Θεόδωρον, τοῦ ὁποίου ἡ φήμη ἦτο μεγάλη, καὶ ἐκεῖθεν πρὸς τοὺς ἱερεῖς τῆς Αἰγύπτου. Μετὰ ταῦτα προσκληθεὶς μετέβη εἰς τὴν Σικελίαν πρὸς τοὺς τυράννους τῶν Συρακουσῶν, τὸ πρῶτον μὲν εἰς τὴν αὐλὴν Διονυσίου τοῦ πρεσβυτέρου, τὸ δεύτερον δὲ εἰς τὴν τοῦ Διονυσίου τοῦ νεωτέρου. Καὶ κατὰ τὰς δύο ταύτας ἀποδημίας ὑπέστη πολλά. Αἱ ἀποδημῖαι αὗται ἔχουσι μεγάλην σπουδαιότητα, διότι ἐν Σικελίᾳ καὶ Ἰταλίᾳ ἐσχετίσθη μετὰ τῶν Πυθαγορείων καὶ συνεπλήρωσε τὸ φιλοσοφικόν του σύστημα.

Ἀσχολίαι. Μετὰ ταῦτα ὁ Πλάτων ἔμενε διαρκῶς ἐν Ἀθήναις μέχρι τέλους τοῦ βίου του διδάσκων ἐν τῇ ὑπ' αὐτοῦ συσταθείσῃ φιλοσοφικῇ σχολῇ, ἡ ὁποία ὠνομάσθη Ἀκαδήμεια. Εἰς ταύτην συνέρρεε μέγας ἀριθμὸς μαθητῶν. Τὴν ἀξίαν τοῦ μεγάλου φιλοσόφου μαρτυροῦσι τὰ ἔργα του. Εἶναι δὲ τὰ συγγράμματα αὐτοῦ 36, τὰ ὁποῖα πάντα πλὴν τῆς Ἀπολογίας εἶναι διαλογικὰ ὥστε ὁ Πλάτων ἐμμήθη κατὰ τοῦτο τὸν διδάσκαλόν του Σω-

κράτη, ὁ ὁποῖος διαλογικῶς ἐδίδασκεν. Οἱ διάλογοι δὲ αὐτοῦ ἐπιγράφονται ἔκ τινος τῶν διαλεγομένων προσώπων π. Χ. Κριτῶν, Γοργίας, Πρωταγόρας, Φαίδων, Μενέξενος Ἀλκιβιάδης κ. τ. λ. Εἰς πάντας τοὺς διαλόγους τὸ πρωτεύον πρόσωπον εἶναι ὁ Σωκράτης.

Θάνατος. Ὁ Πλάτων μετὰ μακρὸν πλήρη δόξης καὶ τιμῆς βίον ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις τῷ 347 π. Χ.

Χαρακτηρισμός. Περὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ Πλάτωνος κάμνει λόγον μετὰ μεγίστου σεβασμοῦ, ἢ ἀρχαιότης. Ὡς φιλόσοφος ὁ Πλάτων ὠνομάσθη θεῖος, ὡς συγγραφεὺς εἶναι ἀμίμητος διὰ τὴν χάριν καὶ τὴν καλλιτεχνικὴν μορφήν τῆς φράσεως. Ἡ γλῶσσα αὐτοῦ ἀποτελοῦσα μέσον τι τοῦ πεζοῦ λόγου καὶ τῆς ποιήσεως εἶναι ἔμμελής καὶ ἀρμονική. Οἱ ἀρχαῖοι ἐθεώρουν ταύτην ὡς κανόνα τῆς ὀρθοπειρίας

Ἡ ἐπίδρασις. τοῦ Πλάτωνος ἐπῆρξε μακρὰ καὶ βαθεῖα. Διὰ τοῦ ἠθικοῦ καὶ ἰδεολογικοῦ συστήματος, τοῦ ὁποῖου τὰς βάσεις ἔθεσεν ὁ Σωκράτης, ἀνέπτυξε δὲ εὐρύτερον ὁ Πλάτων, προπαρεσκευάσθη τὸ ἀθρώπινον πνεῦμα πρὸς κατανόησιν τῶν χριστιανικῶν διδαγμάτων. Καὶ σήμερον δὲ οἱ διάλογοι αὐτοῦ εἶναι πηγὴ ἰδεῶν ὑγιῶν καὶ ὑψηλῶν,

Π Λ Α Τ Ω Ν Ο Σ Κ Ρ Ι Τ Ω Ν

Ἱστορικὴ βῆσις τοῦ διαλόγου.

Ὁ Σωκράτης ὁ υἱὸς τοῦ Σωφρονίσκου κατηγορηθεὶς ἐπὶ ἀσεβείᾳ καὶ καταδικασθεὶς εἰς θάνατον ἐτέθη εἰς τὸ δεσμωτήριον. Ἐκεῖ παρέμεινεν ἐπὶ τριάκοντα ἡμέρας. Τοῦτο συνέβη εἰς αὐτὸν τυχαίως ἔκ τοῦ ἐξῆς γεγονότος. Τὴν προηγουμένην τῆς δίκης τοῦ Σωκράτους ἔτυχεν νὰ εἶναι ἔτοιμον πρὸς ἀπόπλουν τὸ πλοῖον, τὸ ὁποῖον κατ' ἔτος ἔστελλον οἱ Ἀθηναῖοι εἰς τὴν νῆσον Δῆλον κατὰ τὴν ἐορτὴν τῶν γενεθλίων τοῦ Ἀπόλλωνος, ὅπως μεταφέρει *θεωροῦς* δηλ. πρέσβεις, ἵνα μετὰσχῶσι τῶν ἐορτῶν. Καὶ ὁ ἱερεὺς κατὰ τὸ σύνθημα εἶπεν ἑστεμμένην τὴν πρύμναν

τοῦ πλοίου. Ὑπῆρχε δὲ νόμος ἐν Ἀθήναις, καθ' ὃν δὲν ἐπετρέπετο νὰ ἐκτελεῖται μηδεμία θανατικὴ ποινὴ πρὸς τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ πλοίου. Ὄθεν ὁ Σωκράτης μετὰ τὴν καταδίκην τοῦ ἀπήχθη εἰς τὸ δεσμοτήριον καὶ ἐφυλάσσετο ἐκεῖ μέχρι τοῦ κατάπλου τοῦ πλοίου εἰς τὸν Πειραιᾶ.

Τὸ πλοῖον διέτριψε περὶ τὰς 30 ἡμέρας εἰς τὸ ταξίδιον τοῦτο· κατὰ ταύτας δὲ συνήρχοντο καθ' ἑκάστην πρὸς τὸν Σωκράτη οἱ συνήθεις φίλοι καὶ ἀκροαταὶ αὐτοῦ καὶ διήρχοντο τὴν ἡμέραν συζητοῦντες.

Τὸ ἀπαίσιον γεγονός τῆς εἰς θάνατον καταδίκης τοῦ χρηστοτάτου τῶν ἀνθρώπων παρίστατο πολὺ ἀπαισιώτερον εἰς τὰ ὄμματα τῶν φίλων του, οἱ ὅποιοι καὶ πρότερον ἐγνώρισαν τὴν ἀρετὴν του, καὶ τώρα μετὰ τὴν καταδίκην ἐβλεπον τὴν ἡρεμίαν καὶ τὴν ἀμνησικακίαν τοῦ ἀνδρός. Ὁ θάνατος τοιοῦτου ἀνδρός ἐφαίνετο εἰς αὐτοὺς ὡς πρᾶξις ἀποτρόπαιος. Ὑπὸ τοιοῦτων σκέψεων παρεκινήθησαν οἱ φίλοι του νὰ ἐξαγάγῃσι κρυφίως τὸν Σωκράτη. Ὁ Κρίτων ἦτο συνηλικιώτης καὶ συνδημότης τοῦ Σωκράτους· ἦτο πολὺ πλούσιος καὶ ἐλευθερίως ἐβοήθει τὸν Σωκράτη, ὅπως δύναται οὗτος νὰ ἀσχολῆται εἰς τὴν φιλοσοφίαν. Ἐκτὸς δὲ τοῦ πλοῦτου εἶχεν εἰς τὴν διάθεσίν του καὶ ἀνθρώπους πολλούς, οἱ ὅποιοι ἦτο δυνατόν νὰ χρησιμοποιηθῶσιν εἰς τὸν μελετώμενον σκοπόν. Ὁ Κρίτων λοιπὸν προσῆλθεν εἰς τὸ δεσμοτήριον, ἔνθα ἐγένετο ὁ διάλογος, καὶ προσεπάθησε νὰ πείσῃ τὸν Σωκράτη νὰ δραπετεύσῃ ἐκ τοῦ δεσμοτηρίου. Ὁ Κρίτων ἐξεληθὼν τοῦ δεσμοτηρίου, χωρὶς νὰ κατορθώσῃ τὸν σκοπόν του, διηγήθη τὰ ἐκεῖ λεχθέντα πρὸς τοὺς συνηθροισμένους φίλους, οἱ ὅποιοι ἀνέμενον τὸ ἀποτέλεσμα. Τὴν διήγησιν ταύτην τοῦ Κρίτωνος ἔλαβεν ὡς ὑπόθεσιν ὁ Πλάτων καὶ συνέταξε τὸν διάλογον τοῦτον.

Σκοπὸς τοῦ διαλόγου

Σκοπὸς τοῦ διαλόγου εἶναι νὰ ἐμβάλῃ εἰς τὰς ψυχὰς ἡμῶν τὴν ἐννοιαν τῆς σπουδαιότητος τῶν νόμων πρὸς τὴν ὑπαρξίν καὶ εὐημερίαν τῶν λαῶν καὶ τῶν ἀτόμων· ὀφείλεται ἐπομένως ἀπόλυτος εὐπείθεια εἰς τοὺς νόμους.

ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΚΡΙΤΩΝ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) **Τί** *τηνικάδε*, τί είναι αἰτ. τῆς αἰτίας=διὰ τί, διὰ ποίαν αἰτίαν *τηνικάδε*, ἐπίρρ. χρόνου = ταύτην τὴν ὥραν, δηλ. τόσον πρῶτ'·—*ἢ οὐ πρῶ* ἔτι ἐστίν = ἢ δὲν εἶναι πλέον πρῶτ'. — *πάνυ μὲν οὖν*, ἢ φράσις σημαίνει ἰσχυράν βεβαίωσιν=βεβαιότατα.— *πηνίκα μάλιστα*=ποία ὥρα περίπου, τί ὥρα πάνω κάτω ; τὸ *μάλιστα* μετὰ τοῦ ἐπίρρ. *πηνίκα*=σχεδόν, περίπου.—*δρθρος* =δ χρόνος ὁ πρὸ τῆς αὐγῆς, πρὸ τῶν ἐξημερωμάτων. Τὸ δὲ ἐπίθ. *βαθῶς* σημαίνει ὅτι ἤτο ὥρα, κατὰ τὴν ὁποίαν ἔχει τις ἀνάγκην λύχνου.—*ὅπως ἠθέλησέ σοι*. . . ὑπακούσαι, πλαγ. ἐρωτ, πρότασις=πῶς ἠθέλησε γὰ ὑπακούσῃ εἰς σέ.—*συνήθης*=σχετικός, γνώριμος.—*φοιτᾶν*, ὑποκ. *ἐμὲ—καί τι καὶ εὐεργέτηται*, ὁ πρῶτος καὶ εἶναι συμπλεκτικός συνδέων τὸ *συνήθης* ἐστὶ καὶ τὸ *εὐεργέτηται*, ὁ δὲ δευτέρος καὶ ἐπιδοτικός ἰσοδυναμῶν πρὸς τὸ «οὐ μόνον *συνήθης* ἐστὶ ἀλλὰ καὶ *εὐεργέτ*». Τὸ δὲ *τι* (=εὐεργεσίαν τινὰ) εἶναι σύστοιχον ἀντικ. τοῦ *εὐεργέτηται*.—*ἐπιεικῶς* =ἱκανῶς, ἀρετά.—*εἶτα πῶς*, τὸ *εἶτα* ἐπὶ ἐρωτήσεως σημαίνει ἀπορίαν, θαυμασμόν.—*εὐθύς*, δηλ. ὅτε ἤλθε.—*ἐπεγείρω* =ἐγείρω ἐπίτηδες.—*Οὐ μὰ τὸν Δί'*, συμπληροῦται ὡς ἐξῆς : *Οὐκ ἐπήγειρά σε, ὦ Σώκρατες, μὰ τὸν Δία οὐδ' ἂν αὐτὸς* (=ἐγὼ αὐτὸς) κ. τ. λ.—*ὡς ἠδέως καθ'*,=δτι οὕτως (=τόσον ἠδ. καθ'.—*μὲν δὴ*=μὲν ἤδη.—*ἐν παντὶ τῷ βίῳ*, δηλ. σου.—*σέ... εὐδαιμόνισα τοῦ τρόπου* (γεν. τῆς αἰτίας), *εὐδαιμονίζω*=κρίνω, νομίζω εὐδαίμονα.— *τρόπος*=τάξις ἢν ἔχει τις ἐν τῷ βίῳ, ἦθος.—*πολὺ δὲ μάλιστα*, δηλ. *εὐδαιμονίζω* σε.— *ὡς ραδίως*=διότι ραδίως. Τὸ αἷτιον τῆς εὐδαιμονίας πῶς ἐδηλώθη ἐν τῇ πρώτῃ προτάσει καὶ πῶς ἐν τῇ δευτέρῃ ;—*πλημμελής*=παράχορδος. ἄτοπος.—*ἀγανακτεῖν τηλικούτων ὄντα*, ὑποκ. τὸ *τινὰ τηλικούτος*=ὁ τοιαύτην ἔχων ἡλικίαν, συνήθως κεῖται ἐπὶ μεγάλης ἡλικίας.—*ἀλίσκομαι*, κυρίως=συλλαμβάνομαι, ἐνταῦθα ἐμπίπτω,—

ἀλλ' οὐδὲν αὐτοὺς ἐπιλύεται ἢ ἡλικία τὸ μὴ οὐχὶ ἀγανακτεῖν τῇ π. τύχῃ—ἀλλ' οὐδόλως ἀπαλλάσσει αὐτοὺς ἢ (μεγάλῃ) ἡλικία ὥστε νὰ μὴ ἀγανακτῶσι διὰ τὴν παροῦσαν τύχην. Ἐπομένως τὸ μὴ οὐχὶ ἀγανακτεῖν κ.τ.λ. εἶναι συμπέρασμα τοῦ ἐπιλύεται.—ἔστι ταῦτα, δηλ. ἀληθῆ.—ἀλλὰ τί δὴ—ἀλλὰ διὰ τί τέλος πάντων.—ἀγγελίαν. . . φέρων (τροπ.) δηλ. ἀφῖγμαί, —ἐν τοῖς βαρύνταια· τὸ ἐν τοῖς, εἶναι ἐπίρρημα ἐπιτατικόν—πάρα πολὺ, πρὸ πάντων. Τὸ πλήρες ἐνταῦθα εἶναι ἐν τοῖς φέρουσι βαρέως βαρύντατ' ἂν ἐνέγκαιμι.—τίνα ταύτην; δηλ. φέρεις. πλήρης ἢ φράσις; τίς ἐστὶν αὕτη ἢ ἀγγελία, ἣν φέρεις; τεθνάναι με—νὰ εἶμαι νεκρός—οὐ τοι· τοι=βεβαίως, δὴ=ἤδη.—ἐξ ὧν (ἐκ τούτων ἃ) =συμφώνως πρὸς ταῦτα κ.λ.π. Ὅμοίως κατωτέρω, ἐκ τούτων τῶν ἀγγελιῶν.

Ἱστορηματικά. Τί τηνικάδε κ.τ.λ. Ὁ Κρίτων εἰσελθὼν εἰς τὸ δεσμοτήριον κάθηται πλησίον τῆς κλίνης τοῦ Σωκράτους, ὅστις ἀφυπνισθεὶς ἐρωτᾷ αὐτόν. Διὰ τί τοιαύτην ὥραν ἦλθες; — ἢ οὐ πρῶ ἔτι ἐστίν· ἢ δευτέρα αὕτη ἐρώτησις γίνεται διότι ὁ Σ. ἔχει ἀμφιβολίαν περὶ τῆς ὀρθότητος τῆς πρώτης. Ὁ Σ. ἀνεγερθεὶς ἐκ τοῦ ὕπνου φοβεῖται μὴ ἀπατάται ὡς πρὸς τὸν ὀρισμὸν τῆς ὥρας. δεῦρο φοιτᾷν. Ὁ Κρίτων πολλὰκις ἐπεσκέφθη τὸν Σ. εἰς τὸ δεσμοτήριον, διότι ἔμεινεν εἰς αὐτὸ 30 ἡμέρας.—εἶτα πῶς οὐκ ἐπήγειρας. Ἡ διὰ τοῦ εἶτα ἐκφραζομένη ἀπορία εἰς τὸν νοῦν τοῦ Σωκρ. εἶναι τὸ πάλα εἰλθεῖν καὶ τὸ μὴ εὐθύς ἐπεγεῖραι.—τηλικούτων ὄντα, ὁ Σωκράτης ἦτο ἡλικίας 70 ἐτῶν (κεφ. 14 εἰς τὸ τέλος).—ἀπὸ Σουνίου. ἐκεῖ εἶχε καταπλεύσει τὸ ἐκ Δήλου πλοῖον ἐμποδιζόμενον, ὡς φαίνεται, ὑπὸ ἐναντίων ἀνέμων. Σούριον, τὸ γνωστὸν ἀκρωτήριον τῆς Ἀττικῆς.

2. **Ἐλωσσικά.** Τύχῃ ἀγαθῇ, φράσις σημαίνουσα εὐχὴν ὑπὲρ καλῆς ἐκβάσεως ἐπιχειρήσεώς τινος—ἢ ὥρα ἢ καλή, μὲ τὸ καλόν.—ταύτην—κατὰ τούτον τὸν τρόπον, οὕτως.—τοῖς θεοῖς φίλον (=ἀρεστὸν) δηλ. ἐστὶ τοῦτο.—ἤξειν αὐτό, ποῖον;—τῇ γάρ που· που=ὡς νομίζω.—ἢ ἢ ἂν ἔλθῃ ἰὸ πλοῖον· ὁ ἢ ἐκφράζει τὸν β'. ὄρον τῆς συγκρίσεως, διότι τὸ ὕστεραία (ἡμέρα) ἔχει σημασίαν συγκριτικὴν. γέ τοι δὴ=βεβαίως. οἱ τούτων κύριοι=οἱ τούτων τῶν ἔργων (τῶν σχετιζομένων πρὸς τὸν θάνατον)

ἀρμόδιοι.—**κινδυνεύω**, μετ' ἀπαρεμφ.—διατρέχω τὸν κίνδυνον, φαίνομαι.—**ἐν καιρῷ τινι**, τὸ *τινι*. ἐπιτείνει τὴν ἔννοιαν—εἰς πολὺ κατάλληλον καιρὸν, πολὺ καταλλήλως. — **καλή**, γενικῶς ἐπὶ τῆς ὠραιότητος, τὸ δὲ **εὐειδής**, ἐπὶ τοῦ προσώπου μόνον.—**Καλέσαι με καὶ εἰπεῖν**. Ἡ μὲν πρόσκλησις ἦτο τὸ ᾧ **Σῶκρατες**, ὁ δὲ λόγος ὁ ἐπιφερόμενος στίχος, **ἡματι κεν τε**. κ. τ. λ.—**ἡματι** (ἡμαρ) **τριτάτῳ**, δοτ. τοῦ χρόνου.—**κεν... ἴκοιο**=ἴκοιο ἄν.—**Φθίην ἐρίβωλον**. αἰτιατικὴ ἀπλή εἰς δῆλωσιν τῆς εἰς τόπον κινήσεως. Ποῦ συνήθως αὕτη ἀπαντᾷ; **ἐρίβωλος**=εὐφορος.—**ὡς**—**πόσον**, **ἄτοπον**=θαυμαστὸν καὶ παράδοξον.—**ἐναργής**=ὁ ἐμφανής, ὁ φανερός, ὥστε νὰ μὴ ἔχῃ ἀνάγκην ἐρμηνείας.—**μὲν οὖν**—**μέντοι**, ὅμως.

Ἡρακλειτικά. **Οἱ τούτων κύριοι**, εἶναι οἱ ἔνδεκα ἄρχοντες, οἱ ὅποιοι εἶχον τὴν διοίκησιν τοῦ δεσποτηρίου καὶ ἐφρόντιζον περὶ τῆς ἐκτελέσεως τῶν ποινῶν. Τοὺς καταδικασθέντας εἰς θάνατον ἐπότιζον τὸ κώνειον μετὰ τὴν δύσει τοῦ ἡλίου.

Τῆς ἐπιούσης ἡμέρας, ἐπιούσαν ἡμέραν ἐννοεῖ ὁποῖαν ἀνωτέρω ὁ Κρίτων εἶπε **τῆμερον**. Ἐπειδὴ ἀκόμη ἦτο ὄρθρος βαθύς τὴν ἡμέραν, ἦτις μετ' ὀλίγον ἔμελλε νὰ φανῇ, ὁ Σωκρ. ὠνόμασε **ἐπιούσαν**. **Δευκὰ ἱμάτια ἔχουσα**, ἡ λευκότης εἶναι σύμβολον τῆς καθαρότητος καὶ ἀγνότητος (π. χ. οἱ ἄγγελοι). — **Καλέσαι με καὶ εἰπεῖν**.—**Ἡματι κεν τριτάτῳ** κ. τ. λ. (Πλάτ., I, 336). Τὸν στίχον τοῦτον εἶπεν ὁ Ἀχιλλεὺς ἀπειλῶν ὅτι θὰ ἀπέλθῃ ἐκ τῆς Τροίας εἰς τὴν πατρίδα τοῦ Φθίαν. Δίαν προσφυῶς τὰς λέξεις τοῦ Ἀχιλλέως, λέγοντος ὅτι θὰ μεταβῇ εἰς τὴν πατρίδα του, μεταχειρίζεται ὁ Σωκράτης μέλλων νὰ ἀπέλθῃ εἰς τὴν ἄλλην, τὴν αἰώνιον ζωὴν, ἣτις εἶναι ἡ ἀληθὴς πατρίς.

3. Γλωσσικά. **Δίαν γε** (δηλ. ἐναργῆς)=πολὺ μάλιστα, τὸ **γε** εἶναι ἐπιτακτικόν.—**ᾧ δαιμόνιε**=ὦ μακάριε, εὐλογημένε.—**ὡς ἐμοί... οὐ μία συμφορὰ ἐστὶ**=διότι εἰς ἐμὲ κ.τ.λ.—**χωρὶς μὲν σοῦ ἐστερηθῆσαι** κ.τ.λ. Πρὸ τοῦ ἀπαρ. παρελείφθη τὸ ἄρθρον τοῦ τὸ πλήρες: **χωρὶς τοῦ ἐστερηθῆσαι σοῦ τοιούτου** κ.τ.λ.=ἐκτὸς τοῦ ὅτι θὰ στερηθῶ σοῦ τοιούτου κ.τ.λ. Ὁ παρακ. **ἐστερηθῆσαι** μετὰ σημασίας μέλλοντος. **οὐδένα μὴ ποτε**, τὰ δύο μόρια ἰσοδυναμοῦσι πρὸς μίαν ἰσχυρὰν ἄρνησιν = οὐδέποτε.—**οἶός τέ εἰμι** = δύναμαι, ἢ μετοχ. **οἶός τ' ὄν**, ἐναντιωματικὴ.—**ἀμελήσαι** ἐκ τοῦ,

δόξω, — δόξα=δοξασία, υπόληψις.—περί πλείονος ποιουμαι τι= θεωρῶ τι ἄξιον μεγαλύτερας τιμῆς.—πεισονται, μέλλ. τοῦ πείθομαι. οἱ πολλοί=ὁ πολλὸς λαός.—προθυμουμένων δηλ. ἐξάγειν σέ, ὁ νοητέον ἐκ τοῦ ἀπιέναι.—οὕτω=τόσον. ἐπεικέστατοι= χρηστότατοι, ἄριστοι. Πῶς ἐξέφρασε τὸ ἀντίθετον ὁ Πλάτων :— ἡγήσονται αὐτὰ οὕτω πεπεραῖχθαι, ὥσπερ ἂν πραχθῆ· ἡ ἔνοια : ἂν μὲν καλῶς πραχθῶσιν ὑφ' ἡμῶν, θὰ κρίνωσι καὶ οἱ χρηστοὶ ὅτι καλῶς ἐπράχθησαν, ἂν δὲ αἰσχροῦς, αἰσχροῦς : γνώμη τῶν χρηστῶν θὰ εἶναι σύμφωνος πρὸς τὴν ἀλήθειαν.—ἐν αὐτοῖς =μεταξὺ αὐτῶν.—εἰ γὰρ ὄφελον... οἷοί τ' εἶναι. τὸ εἰ ὄφελον μετ' ἀπαρ. τίθεται ἐπ' εὐχῆς ἀνεκπληρώτου=εἴθε νὰ ἡδύναντο.—ἴνα οἷοί τ' ἦσαν, ὁ τελικὸς σύνδ. ἴνα μεθ' ὀριστικῆς ἱστορικοῦ χρόνου τίθεται εἰς δῆλωσιν σκοποῦ ὅστις δὲν ἐκπληροῦται=ἴνα ἦσαν ἱκανοὶ (διότι τῶρα δὲν εἶναι).—οὐδέτερον οἷοί τε, δηλ. εἰσὶν ἐργάεσθαι.

Πραγματικί. Ἔτι καὶ νῦν. Ἀκόμη καὶ τῶρα, τοῦλάχιστον τῶρα, ὅτι εἶναι ἡ τελευταία εὐκαιρία ὅπως σωθῆς φαίνεται ὅτι ὁ Κρίτων καὶ ἄλλοτε πρότερον, κατέβαλε τοιαύτας προσπαθείας, ἀλλὰ ματαίως.

Χωρὶς μὲν σοῦ ἐστερηθῆσαι κτλ. Ποῖαι εἶναι αἱ δύο συμφοραὶ, τὰς ὁποίας θέλει πάθει ὁ Κρίτων ἕνεκεν τοῦ θανάτου τοῦ Σωκράτους :—Οἱ ἐμὲ μὴ ἴσασι, δηλ. ὅτι δὲν φέδομαι χρημάτων, ἀλλὰ σὺ δὲν πείθεσαι.—Ἐνθὲνδε, πόθεν :—Οὔτε γὰρ φρόνιμον κ.τ.λ. Τὸ μέγιστον, κατὰ Σωκράτη, τῶν ἀνθρωπίνων ἀγαθῶν ἦτο ἡ φρόνησις, τῶν δὲ κακῶν ἡ ἀφροσύνη. Ἐκ τούτων οὐδὲν δύναται οἱ πολλοὶ (ὁ λαός) νὰ κάμωσι. Ἐπομένως κατὰ Σωκρ. ὁ θάνατος, ὃν δύναται νὰ ἐπιβάλωσιν οἱ πολλοί, δὲν εἶναι μέγα κακόν.

4. Γλωσσικί. Προμηθεῦμαι τινος ἢ τι=προνοῶ περὶ τινος.—πράγματα παρέχω τινὶ=προξενῶ ἐνοχλήσεις εἰς τινὰ (κατηγορῶν αὐτόν).—ἡμῖν... ὡς σε ἐκκλέψασι, μετοχ. αἰτιολ., διὰ τοῦ ὡς ἡ αἰτία παρίσταται ὑποκειμενικῆ=διότι δῆθεν κρυφίως σὲ ἐξηγγάγομεν.—οὐσία=περιουσία.—ἔασον αὐτὸ (τὸ φοβεῖσθαι) χαίρειν=ἄφησε αὐτὸ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ καλόν, νὰ κουρεύεται.—που=βεβαίως.—ἡμεῖς... δίκαιοί ἐσμεν, προσωπικῆ σύνταξις ἀντὶ τῆς ἀπροσώπου δίκαιόν ἐστιν ἡμᾶς σώσαντας κτλ. ὁ ἀντικ. τῆς μετοχ. λαβόντες.—ὡς εὐτελεῖς=πόσον εἶναι εὐτ.

ἐπ' αὐτούς (σημαίνει τὸν σκοπὸν) = δι' αὐτούς, ὅπως κλείσωμεν τὸ στόμα αὐτῶν.—*ἱκανά*, δηλ. ὅσα ἱκανά' ὡς ἐγῶμαι, μετριάξει τὴν σημασίαν τοῦ *ἱκανά*.—*οὐκ οἶει*, μετὰ τὸν ὑποθ. σύνδ. εἰ ἐτέθη οὐ ἀντὶ *μῆ*, διότι τό οὐ μετὰ τοῦ οἶει ἀποτελεῖ μίαν ἔννοιαν = ἀρνεῖσαι.—*ξένοι οὔτοι ἐνθάδε*... = ἰδοὺ ξένοι ἐδῶ ἔτοιμοι νὰ ἐξοδευθῶσι κ.τ.λ.—δηλ. ἵνα ἐξαγάγῃ σε ἐνθῆνδεν. *ἀποκάμνω* = (ἐκ τοῦ καμάτου), διστάζω.—*δυσχερές σοι γενέσθω* = νὰ σοὶ φέρῃ δυσ-χέρειαν, δυσκολίαν.—*ὅτι οὐκ ἂν ἔχοις*, ἐπέξηγησις τοῦ *ὁ* *ἔλεγε* ἐν τῷ *ὁ*.—*οὐκ ἂν ἔχοις* . . . *ὅ,τι χρῶ* = δὲν θὰ ἦξευρες. . . τι νὰ κάμνης (τὸν ἑαυτὸν σου), τι νὰ γίνης.—*ὥστε σε μηδένα λυπεῖν* = ὥστε κανεῖς νὰ μὴ σὲ ἐνοχλῇ.

Πραγματικῆ. *Ἐνθῆνδεν*, πῶθεν;—*Οἱ συκοφάνται ἡμῖν πράγματα παρέχουσιν*. Ἐν Ἀθήναις εἶχε τὸ δικαίωμα πᾶς πολίτης νὰ κατηγορήσῃ πάντα ἄλλον καὶ εἰσαγάγῃ εἰς δίκην διὰ δημόσιον ἔγκλημα. Ἐπειδὴ δὲ τὰ πολυπληθῆ λαϊκὰ δικαστήρια δὲν ἦτο εὐκόλον νὰ φωτισθῶσι περὶ τῆς ἀθρότης ἢ ἐνοχῆς τοῦ κατηγορουμένου καὶ τὸ πλεῖστον ἐξηρτᾶτο ἐκ τῆς ρητορικῆς δεινότητος τοῦ κατηγοροῦ, οὐδεὶς ἦτο ἀσφαλῆς, οὐδὲ ὁ ἀθρότατος, ὅτι θὰ διέφυγε τὴν καταδίκην. Ἐκ τούτου εἶχε σχηματισθῆ πληθὸς συκοφαντῶν, οἵτινες ἐξεβίαζον καὶ ἠπειλοῦν τοὺς μᾶλλον ἡσυχούς πολίτας, ὅτι θὰ τοὺς εἰσαγάγῃ εἰς δίκην δι' ἀνύπαρκτον ἔγκλημα. Καὶ οἱ πολῖται ἐξηγόραζον τὴν ἡσυχίαν καὶ ἀσφάλειάν των δίδοντες χρήματα εἰς τοὺς συκοφάντας. Ἐπειδὴ δὲ οἱ συκοφάνται ὀλίγον ἐφρόντιζον περὶ τοῦ δημοσίου συμφέροντος, μᾶλλον δὲ περὶ τοῦ ἰδίου, οὕτως ἠδύνατό τις πράγματι παραβαίνων τοὺς νόμους, νὰ διαφεύγῃ τὸν κίνδυνον κλείων καταλλήλως τὸ στόμα αὐτῶν. Ταῦτα ἐννοῶν ὁ Κρίτων λέγει κατωτέρω «οὐχ ὄρας τούτους τοὺς συκοφάντας, ὡς εὔτελεῖς, καὶ οὐδὲν ἂν δέοι ἐπ' αὐτοὺς πολλοῦ ἀργυρίου».—*Ἄλλο τι πρὸς πρὸς τούτοις παθεῖν*, δηλ. φυλάκισιν, ἐξορίαν, θάνατον.—*Καὶ ταῦτα... καὶ ἄλλα πολλά*. Διὰ μὲν τοῦ *ταῦτα* ἐννοοῦνται τὰ χρήματα, τὰ ὅποια θὰ ἐξοδευθῶσι, διὰ δὲ τοῦ *ἄλλα πολλά* ὑπονοοῦνται διάφοροι ἄλλαι δυσχέρειαί: ὡς ἢ ὀλίγον κατωτέρω: *μῆτε ὁ ἔλεγε ἐν τῷ δικαστηρίῳ... ὅτι οὐκ ἂν ἔχοις* κ.τ.λ. *Λαβόντες τινὲς σῶσαι*, τούτους δὲν ὀνομάζει, διότι ἡ πράξις αὐτῶν ἐτιμωρεῖτο ὑπὸ τῶν νόμων.—*Τούτους τοὺς συκοφάντας, ἢ ἀντων*. τούτους λέγεται μετὰ

περιφρονήσεως.—**Σιμμίας...** *Κέβης*, ἀμφοτέροι Ἰθαῖοι, μαθηταὶ καὶ φίλοι στενοὶ τοῦ Σωκράτους.

5. **Γλωσσικά.** *Οὐδὲ δίκαιόν μοι δοκεῖς* ἢ σύνταξις : δοκεῖς μοι οὐδὲ δίκαιον πρᾶγμα ἐπιχειρεῖν (ποιῆσαι)· σαυτὸν προδοῦναι εἶναι ἐπεξηγήσεις τοῦ οὐδὲ δίκαιον πρ. ἐπ. ποιῆσαι—*ἐξὸν σωθῆναι*—εἰ καὶ ἔξεστί (εἶναι δυνατόν) σοι σωθ. —*περὶ σεαυτὸν*—εἰς σ.—*ἐκθρέψαι καὶ ἐκπαιδεῦσαι* ἢ ἐκ πρόθεσις εἰς μὲν τὸ ἐκθρέψαι σημαίνει ἐξακολούθησιν ἀπὸ τῆς παιδικῆς μέχρι τῆς ἐφηβικῆς ἡλικίας, εἰς δὲ τὸ ἐκπαιδεῦσαι σημαίνει ἐντελῶς, πλήρως.—*οἰχῆσει καταλιπὼν*—ταχέως θὰ ἐγκαταλείψῃς.—*τὸ σὸν μέρος*—καθ' ὅσον ἐξαρτᾶται ἀπὸ σέ.—*δ, τι ἂν τύχωσι* (πράττοντες), *τοῦτο πράξουσι* ἢ ἐρμηνεία : ὅποιαν καταστασιν ἢ τύχην θὰ παρέχῃ εἰς αὐτούς, εἰς τὴν αὐτὴν κατάστασιν τοῦ βίου θὰ εὐρίσκωνται(=*τοῦτο πράξουσι*). *ἐν ταῖς ὀρφανίαις*—κατὰ τὰς ὀρφ.—*συνδιαταλαιπωρέω-ω*—μετὰ τινος διαρκῶς ταλαιπωροῦμαι, κακοπαθῶ.—*τὰ ραθυμότατα*—τὰ ἐλαφρότερα, τὰ ἀναπαυτικώτερα.—*αἰρεῖσθαι*, φάσκοντα (=δισχυρίζομενον), ὑποκρίναι ἀνθρώπων.—*διὰ π. τ. βίου*, ἢ πρόθ. *διὰ* σημαίνει διάρκειαν.—*ὡς ἔγωγε*—διότι κ.τ.λ.—*τὸ πρᾶγμα τὸ περὶ σέ*—ἢ ὑπόθεσις ἢ ἀφορῶσα σέ.—*ἢ εἴσοδος τῆς δ.*—ἢ εἰσαγωγή κ.τ.λ.—*ὡς εἰσῆλθε*. . . ὡς ἐγένετο ὁ πρῶτος ὡς εἶναι σύνδ. εἰδικός—*ὅτι*, ὁ δεύτερος ὡς τροπικός—*ὅπως*.—*ὁ ἀγὼν τῆς δ.*—ἢ διεξαγωγή κ.τ.λ.—*καὶ τὸ τελευταῖον δὴ τοῦτι*... κακίᾳ τινὶ καὶ ἂν, *τῇ ἡμδοκεῖν* διαπεφευγέναι ἡμᾶς—καὶ τὸ τελευταῖον δὲ τοῦτό. . . δηλ. γὰρ φαίνεται ἐκ κακίας τινὸς καὶ ἂν. ὅτι ἔχει διαφυγῆ ἢ σωτηρίαν σου ἡμᾶς ὑποκ. τοῦ διαπεφευγέναι, *τὴν σωτηρίαν*.—*τῆς πράξεως*—τοῦ δράματος.—*οἶδόν τε ὃν καὶ δυνατόν*—ἂν καὶ ἦτο δυνατόν καὶ κατορθωτὸν (δηλ. γὰρ σὲ σφύσωμεν).—*ἅμα τῷ κακῷ*—ἐκτὸς τοῦ κακοῦ, δηλ. ἐκτὸς τοῦ ὅτι εἶναι κακά.—*αἰσχερά*—φέροντα κατασχύνην.—*μία δὲ βουλή* (=ἀπόφασις) ἔστω δηλ. ποιεῖν ἃ ἐγὼ λέγω.

Πραγματικά. *Καὶ τοὺς υἱεῖς.* Ὁ Σωκρ. εἶχε τρεῖς υἱούς, τὸν Σωφρονίσκον, Μενέξενον καὶ Λαμπροκλέα.—*Γίνεσθαι* . . . *περὶ τοὺς ὀρφανούς.* Οἱ παῖδες δηλ. τοῦ Σωκρ. μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ θὰ διατελῶσιν ὑπὸ ἐπιτρόπους, οἱ ὅποιοι πολλάκις παρημέλουν τὴν ἀνατροφὴν καὶ ἐκπαίδευσιν τῶν ὀρφανῶν καὶ

διεχειρίζοντο κακῶς τὴν περιουσίαν αὐτῶν.—*Ἄπαν τὸ πρῶγμα.* Τοῦτο περιλαμβάνει τρία τινά, τὴν εἴσοδον τῆς δίκης, τὸν ἀγῶνα τῆς δίκης καὶ τὸ τελευταῖον τουτί (τὸ τέλος τῆς δίκης).—*Οἶόν τε δὴν καὶ δυνατόν.* Αἱ δύο συνώνυμοι φράσεις ἐτέθησαν, ὥπως ζωηρότερον παραστήσωσι τὴν ἔννοιαν.

6. **Γλωσσικά.** Ἡ *προθυμία* = ὁ ζήλος (πρὸς σωτηρίαν μου. πολλοῦ (πολλῆς τιμῆς) ἀξία, δηλ. ἐστί.—*εἰ δὲ μὴ εἶη, ἦ,* δηλ. *προθυμία σου μετὰ τινος ὀρθ.* κ.τ.λ. —ὡς ἐγὼ=διότι ἐγώ.—*τοιοῦτος,* δηλ. εἰμί.—*οἶος. . . πείθεσθαι=ὄστε. . . πείθεσθαι.*—*λόγος=ὀρθὸς λόγος.*—*ἐκβάλλω=ἀπορρίπτω, καταφρονῶ.*—*τύχη=δυστυχία, συμφορά,*—*σχεδόν τι=σχεδόν πως.*—*πρεσβεύω=τιμῶ.*—*οὐ μὴ ξυγχωρήσω* (ὑποτ., ἀορ) = κατ' οὐδένα τρόπον θὰ ὑποχωρήσω, θὰ πεισθῶ.—*οὐδ' ἂν πλείω. . . μορμολύττηται.* Τὸ *ἡμᾶς* ἀντικ., τὸ δὲ *πλείω* σύστοιχος αἰτιατ. *Μορμολύττομαι* = ἐκφοβίζω τοὺς παῖδας προφέρων τὴν λέξιν *Μορμῶ* (=μυθικὸν τέρας)—*δεσμοὺς* (δεσμοτήρια) *καὶ θαν... καὶ χρημ. ἀφαιρέσεις;* ἐτέθησαν κατὰ πληθ. ἀρ. ὥπως πολλαπλασιασθῶσι τὰ διάφορα εἶδη τῶν ποινῶν. *ἐπιπέμπω=ἐπαπειλῶ.*—*Οὐδ' ἂν πλείω. . .* ὡσπερ παῖδας *μορμολύττηται* ἡμᾶς κ.τ.λ. Ἡ ἔννοια: Ὁ Σωκρ. λέγει, ὅτι πᾶσαι αἱ ἀπειλαί, δι' ὧν οἱ πολλοὶ ἐκφοβοῦσιν, ὡς τὰ δεσμοτήρια καὶ οἱ θάνατοι καὶ τὰ τοιαῦτα, εἰς τὸν συνετὸν ἄνδρα φαίνονται ὡς αἱ λέξεις *Μορμῶ*, δι' ὧν ἐμβάλλουσι φόβον εἰς τὰ παῖδια.—*μετριώτατα* = ἄριστα, ὀρθότατα.—*ἀναλαμβάνω=ἐπαναλαμβάνω* τι τὸ ὅποιον κατέλιπον.—*ἄλλως ἔνε κα λόγου ἐλ.* = ματαίως διὰ τὴν γίνεται ἑμιλία ἐλέγετο, ὡς *ἀληθῶς=τῇ ἀληθείᾳ.*—*ἐπισκέπασθαι* τοῦ ἐπισκοποῦμαι.—*ἐὼ χαίρειν,* ἰδὲ κεφ. Δ'. *ὑπὸ τῶν οἰομένων τι λέγειν* = ὑπὸ τῶν νομιζόντων ὅτι λέγουσί τι ἄξιον λόγου.—*περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι* = τιμῶ, ἐκτιμῶ.—*ἴσα γε τάνθρωπειά* = κατὰ τὰ συνήθως εἰς τοὺς ἀνθρώπους συμβαίνοντα.—*παρακρούω=παραπλανῶ, ἀπατῶ.* *Πῶς δ' οὐ;* = Μάλιστα.

Πραγματικά. Οὓς ἐν τῷ ἔμπροσθεν ἔλεγον. Ἐκ τούτων φαίνεται ἡ σταθερότης τοῦ Σωκρ. εἰς τὰς προτέρας γνώμας του.—*Μορμολύττηται.* Καὶ σήμερον αἱ μητέρες τρομάζουν τὰ παῖδια, ὥπως κἀθηγναι φρόνιμα, μετὰ τὰ στοιχεῖα, μετὰ τὸν μπαμπούλα κ.τ.λ. Οἱ ἀρχαῖοι εἶχον καὶ αὐτοὶ μυθικὰ τέρατα, ὡς ἡ *Μορμῶ*, ἡ

Λάμα κ.τ.λ., δι' ὧν ἐτρόμαζον τὰ παιδιά, ἵνα τὰ ἡμερώσουσιν.—
Ἀναλάβοιμεν. Ἐκεῖνο τὸ ὅποιον κατέλιπον. Ἐνταῦθα εἶναι ὁ
 λόγος τὸν ὅποιον ἔλεγον καὶ παρεδέχοντο πρὸ τῶν συμφορῶν
 τούτων, περὶ τῶν δοξῶν. Ἐν τῇ παρόντι θὰ ἐπαναλάβωσιν αὐτόν,
 ἵνα ἴδωσιν ἂν καλῶς ἐλέγετο τότε ἢ ὄχι.—**Ὅσα γε τὰνθρώπεια.**
 Ὡς συνήθως εἰς τοὺς ἀνθρώπους συμβαίνει, ὁ ὑγιῆς καὶ ἐν καλῇ
 καταστάσει εὐρισκόμενος ἀνθρώπος δὲν ἀποθνήσκει τὴν ἐπομένην.

7. **Γλωσσικά.** Πῶς, δηλ. ὀρθῶς ἢ οὐχί. — **Τὰ τοιαῦτα,**
 ἀναφέρεται εἰς τὰ ἐπόμενα. — **γυμναζόμενος.** . . πράττων, ὑποθ.
 μετοχή. — **δόξη** = δοξασία, γνώμη. — **παιδοτριβῆς** = διδάσκαλος τῆς
 γυμναστικῆς. — **Ἐνὸς μόνου,** πῶς συμπληροῦται ἡ φράσις; —
ταύτη ἄρα. . . ἢ ἂν κ.τ.λ. = οὕτως ἄρα. . . ὡς ἂν. — **ἐδεστέον**
 (ἔστί) = πρέπει νὰ τρώγῃ. **ἐπισιότης** = ὁ ἐπὶ τινι ἔργῳ ἰστάμενος
 καὶ διοικῶν, ἐπιμελητής, διδάσκαλος. — **ἐπαίων** = γνώστης, εἰδή-
 μων. — ἡ ἢ (ἂν δοκῇ) **ξύμπασι τοῖς ἄλλοις.** — **ἔστι ταῦτα,** δηλ.
 ἀληθῆ. — **εἶεν** = ἔστω — **ἀπειθήσας,** ὑποθ. μετοχ. ὡς καὶ αἱ ἐπό-
 μεναι. — **ἀτιμάζω,** καταφρονῶ τι νομίζω ἀνάξιον προσοχῆς, τὸ δὲ
τιμῶ = θεωρῶ τι τίμιον, σέβομαι, προσέχω τὸν νοῦν εἰς αὐτό. —
πάσχω, μελλ. πείσομαι. — **Πῶς γὰρ οὐ,** δηλ. πείσεται. — **ποῖ** =
 ποῦ. — **δῆλον ὅτι εἰς τὸ σῶμα,** δηλ. τείνει τὸ κακὸν τοῦτο. —
διόλλυμι = καταστρέφω, καθ' ὅλοκληρίαν. — **οὕτως,** δηλ. ἔχει. —
διώομεν, τοῦ ρ. διέρχομαι. — **καὶ δὴ καὶ** = καὶ λοιπὸν καὶ — **ῶ** =
τούτω γάρ. — **λωβάομαι** = ὠμαι = κακοποιῶ, βλάπτω. — **ἐγίγνετο..**
ἀπώλλυτο, οἱ παρατατικοὶ πρέπει νὰ ἐννοηθῶσιν ὡς ἐξῆς: **εὐρί-
 σκετο εἰς τὰς προτέρας ἡμῶν συζητήσεις τῷ μὲν δικαίῳ βέλ-
 τιον γιγνόμενον, τῷ δὲ ἀδίκῳ ἀπολλύμενον.**

Πραγματικά. Ἱατρὸς ἢ παιδοτριβῆς. Ὁ μὲν ἱατρὸς
 ὠρίεε τὸ εἶδος τοῦ φαγητοῦ καὶ ποτοῦ τῶν γυμναζομένων καὶ ἐν
 γένει τὸν τρόπον τοῦ βίου αὐτῶν· ὁ δὲ παιδοτριβῆς ἦτο κυρίως ὁ
 διδάσκαλος τῆς γυμναστικῆς τῶν νέων.

Δῆλον ὅτι τὸ σῶμα κτλ. Εἰς τὴν πρώτην ἐρώτησιν ὁ Κρίτων
 δὲν ἀποκρίνεται ὡς εὐνόητον.

8. **Γλωσσικά.** Ὑγιεινὸν = τὸ ἐπιφέρων ὑγείαν, **νοσῶδες** =
 τὸ προξενοῦν νόσον. — **πειθόμενοι,** τροπ. μετοχή. — **δέ που** = δὲ
 βεβαίως. — **μετὰ μοχθηροῦ καὶ διεφθαρμένου σ.** = μετ' ἀσθενηκῶν
 καὶ ἄθλιον σῶμα, — **οὐδαμῶς,** πῶς συμπληροῦται ἡ φράσις; —

ὁ τὸ ἀδικιον μὲν λωβᾶται, τὸ δὲ δίκαιον ὀνίνησι = τὸ ὅποιον ἢ μὲν ἀδικία καταστρέφει, ἢ δὲ δικαιοσύνη ὠφελεῖ—**φauλότερον**, φαῦλος = εὐτελής.—**ὅ,τι ποτ' ἐστὶ τῶν ἡμετέρων** = ὅποιον-δήποτε μέρος εἶναι ἐκ τῶν ἡμετέρων.—**περὶ δ... ἐστὶ** = περὶ τὸ ὅποιον... στρέφεται.—**τιμιώτερον** = πολυτιμότερον.—**οὐκ ἄρα πάνυ ἡμῖν οὕτω φροντιστέον** = δὲν πρέπει ἄρα ἡμεῖς τόσον πολὺ νὰ φροντίζωμεν.—**τί ἐροῦσιν ἡμᾶς οἱ πολλοὶ λέγω τινὰ τι** = λέγω τι περὶ τινος.—**ἀλλ' ὅ,τι ὁ ἐπαῖων**, δηλ. ἐρεῖ ἡμᾶς.—**ταύτη** = κατὰ τοῦτο, ἐπεξηγεῖται διὰ τῆς μετοχῆς **εἰσηγούμενος**. **εἰσηγεῖ** τοῦ ρ. **εἰσηγοῦμαι** = συμβουλεύω, παραινῶ.—**ἀποκί- ννυμι** = ἀποκτείνω.—**μένει** = παραμένει (σταθερόν).—**μένει ἢ οὐ μένει**; ὑποκ. ἢ εἰδ. πρότ. **ὅτι** κτλ.

Πραγματικά. **Ὅ,τι ποτ' ἐστὶ τῶν ἡμετέρων**. Τοῦτο εἶναι ἡ ψυχὴ.

Ταύτη. Συγκεφαλαιοῖ τὰ ἐν τῇ πρώτῃ ἀποδείξει περὶ τῆς γνώμης τῶν πολλῶν ὡς πρὸς τὰ δίκαια καὶ καλὰ κτλ.

Ἐκ τῶν ἐναντίων, δηλ. τῶν ἀδίκων, αἰσχρῶν καὶ κακῶν.

Ἄλλὰ μὲν δὴ, φαίη ἂν τις, οἷοί τε εἶσιν. Διὰ τούτων ὁ Σ. μεταβαίνει εἰς νέαν ἀπόδειξιν.

Ὅτὸ ζῆν περὶ πλείστου ποιητέον, ἀλλὰ τὸ εὖ ζῆν. Οὐχὶ ἀπλῶς ὁ βίος, ἀλλ' ὁ ἠθικὸς βίος ἔχει ἀξίαν. Ἐπειδὴ ὁ Κρίτων προτρέπει τὸν Σωκράτη εἰς βίον μετ' ἀδικίας, ὁ Σωκράτης δὲν συγκατατίθεται.

9. **Γλωσσικά.** **Ἐκ τῶν ὁμολογουμένων** = συμφώνως πρὸς ταῦτα, ἐν τῇ συζητήσει τῶν ὁσίων συμφωνοῦμεν.—**μὴ ἀφιέντων μετ.** ὑποθ.—**ὅς δὲ σὺ λέγεις τὰς σκέψεις, καθ' ἕλξιν ἀντί αἱ σκέψεις ὅς σὺ λέγεις**.—**μὴ ὡς ἀληθῶς σκέμματα (=σκέψεις) ἢ, ἐνταῦθα ὡς καὶ κατωτέρω μὴ οὐδὲν ἄλλο σκεπτόν ἢ καὶ κατωτέρω μὴ οὐ δέη ὑπολογίζεσθαι**, παραλείπεται τὸ ρῆμα **ὄρα**.—**ἀποκιννόντων** = καταδικαζόντων εἰς θάνατον.—**ἀναβιώσκομαι** = ἀναζῶ, ἐνταῦθα ἐπαναφέρω τινὰ εἰς τὴν ζωὴν. **ἀναβιωσκομένων γ' ἂν** = **καὶ τούτων οἱ ἀνεβιώσκομπο γ' ἂν**.—**οὐδενὶ ξὺν νῶ** = ξὺν οὐδενὶ νῶ = ἄνευ οὐδεμιᾶς σκέψεως.—**ὁ λόγος οὕτως αἰρεῖ** = οὕτως ὁ ὀρθὸς λόγος πείθει.—**χρ. τελῶ** = χρ. πληρόν.—**τοῖς ἐξάξουσι**, μετοχ. ἀναφ. **καὶ χάριτας**, δηλ. ἔχοντες ἢ εἰδότες.—**καὶ αὐτοὶ** = καὶ ἡμεῖς αὐτοί. **ἐξάγοντες**, ἐγὼ καὶ σεῖς οἱ φίλοι

μου. *ἐξαγόμενοι*, ὁ Σωκράτης. Ἡ μετοχ. ἐτέθη κατὰ πληθ. ἀρ. ἀντὶ ἐνικου διὰ τὰς προηγουμένας *τελοῦντες*... *ἐξάγοντες*.—*ποι-οῦντες*, ὑποθετικῆ μετ.—*πρὸ τοῦ ἀδικεῖν* = ἐμπρὸς εἰς τὴν ἀδικίαν οὕτω καὶ σήμερον λέγομεν. Ἡ *πρὸ* σημαίνει σύγκρισιν—*καὶ εἶπη*—καὶ ἂν εἰς κανὲν μέρος (τοῦ λόγου μου).—*ἔχεις ἀντιλέγειν*—δύνασαι νὰ ἀντ.—*ὡς ἐγὼ περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι πείσαι σε ταῦτα πρ.*—διότι ἐγὼ πολὺ ἐκτιμῶ νὰ σὲ πείσω νὰ πράττης ταῦτα(δηλ. νὰ παύης λέγων πολλάκις τὸν αὐτὸν λόγον).—*ἀλλὰ μὴ ἄκοντος*, δηλ. σοῦ.—*πειρῶ*, προστακτ. τοῦ *πειρῶμαι*.—*ἀποκρίνεσθαι τὸ ἐρωτώμενον*—*ἀποκρίνεσθαι πρὸς τὸ ἐρωτ.*

Ἠθραγματικά. *Περὶ ἀναλώσεως*, δηλ. ὅτι πρέπει νὰ ἐξοδεύσῃτε χρήματα σὺ καὶ οἱ ἄλλοι φίλοι, ἵνα ἐγὼ ἐξέλθω ἐκ τῆς φυλακῆς. *καὶ δόξης*, δηλ. ὅπως μὴ φανήτε ὅτι ἐγκαταλείπετε τοὺς φίλους.

Καὶ παίδων τροφῆς, δηλ. ὅτι ἐγὼ ὀφείλω νὰ τρέφω καὶ ἐκπαιδεύω τοὺς παῖδάς μου.

Τούτων τῶν πολλῶν ἢ ἀντωνυμία ἐτέθη πρὸς δῆλωσιν περιφρονήσεως.

Δεῖ παραμένοντας κτλ. ἐν τῷ δεσμοτηρίῳ.

10. **Ἰλωστικά.** *Ἐκόντας ἀδικητέον εἶναι*—ἐκόντας δεῖν ἡμᾶς ἀδικεῖν—*ἡμῖν*—ὑφ' ἡμῶν.—*ἐκκεχυμένα ἐισί*—ἔχουσιν ἐκχυθῆ, λησημονηθῆ.—*διαλεγόμενοι*, μετ. ἐναντ.—*ἐλάθωμεν ἡμ. αὐτοὺς π. οὐδ.* *διαφ.*—δὲν ἐννοήσαμεν ὅτι οὐδὲν διεφέρομεν ἀπὸ παιδᾶς.—*ἢ παντὸς μᾶλλον*—ἢ ὑπὲρ πάν ἄλλο μᾶλλον.—*ἐλέγετο ἡμῖν* (=ὑφ' ἡμῶν) δηλ. *ἔχειν*.—*φασίν*—παραδέχονται.—*ἀνταδικῶ*—ἀποδίδω τὴν ἀδικίαν.—*Οὐδὲ ἀδικούμενον* (τινὰ) *ἄρα ἀνταδικεῖν*, δηλ. δεῖ.—*ὡς οἱ π. οἴονται*, δηλ. δεῖν ἀδικούμενόν (τινα) ἀνταδικεῖν.—*ἀντικακουργῶ*—ἀντικακοποιῶ.—*καθομολογῶ*—ὁμολογῶ, παραδέχομαι.—*παρὰ δόξαν*—ἐναντίον τῆς πεποιθήσεώς σου, τῆς γνώμης σου.—*τούτοις οὐκ ἔ. κ. βουλή*—οὗτοι δὲν σκέπτονται ὁμοίως.—*τούτους*, ὑποκ. τοῦ *καταφρονεῖν*.—*βουλευμάτα*—σκέψεις.—*κοινωνεῖς*, δηλ. τῆς βουλῆς μου—συμμετέχεις τῆς γνώμης μου.—*καὶ ξυνδοκεῖ σοι*—καὶ συμφωνεῖς.—*ἐντεῦθεν*—ἐκ ταύτης τῆς (θεμελιώδους) ἀρχῆς.—*ὡς οὐδέποτε ὀρθῶς ἔχοντος οὔτε τοῦ ἀδικεῖν οὔτε τοῦ ἀντ.* κτλ. (διασάφης τοῦ προηγουμένου *ἐντεῦθεν*)—ἐπειδὴ (ἀφοῦ) δηλαδή,

ὡς νομίζομεν (=ὡς), οὐδέποτε εἶναι ὀρθὸν οὔτε τὸ ἀδικεῖν οὔτε τὸ ἀποδίδειν ἀδικίαν οὔτε κακοποιούμενός τις νὰ ἐκδικῆται ἀντικακοπιῶν, —ἀμύνομαι=ἀποκρούω, ἐκδικουμαι.—ἀντιδρῶ κακῶς=ἀντικακουργῶ, ἀντικακοποιῶ.—ἀφίσταμαι=ἀπομακρύνομαι, ἀπέχω.—ἀρχῆς=θεμελιώδους βάσεως τῆς συζητήσεως.—εἴπη ἄλλως=ἂν ἄλλως πως.—ἐμμένεις τοῖς πρόσθεν=μένεις σταθερὸς εἰς τὰ πρότερον λεχθέντα.—δίκαια ὄντα ἢ μετοχ. προσδιορίζει τὴν ἄντων. ἄ=τὰ ὅποια εἶναι δίκαια ἢ ἔννοια: ὅσα ἐμολογήσει τις καὶ εἶναι πράγματι δίκαια οὐχ! ἀπλῶς νὰ τὸ ὁμολογῆ αὐτός.—ποιητέον ἢ ἐξαπατητέον=δεῖ ποιεῖν ταῦτα ἢ δεῖ ἐξαπατᾶν αὐτὸν (ἀντικ.) (εἰς) ταῦτα.

Πραγματικά. Ἐν ταῖσδε ταῖς ὁλ. ἡμ., δηλ. τῆς δίκης καὶ καταδίκης μου.

Ὡς οἱ πολλοὶ οἴονται. Οἱ παλαιοὶ ἐνόμιζον ὅτι ὁ ἀνὴρ ὀφείλει τοὺς μὲν φίλους εὖ ποιεῖν, τοὺς δὲ ἐχθροὺς κακῶς ποιεῖν (πρβλ. τὸ Μωσαϊκὸν ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος). Ὁ Σωκράτης εἶχε τὴν χριστιανικὴν ἀρχὴν οὐδαμῶς ἀδικεῖν (πρβλ. τὸ τοῦ Εὐαγγελίου: ἀγαπάτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν κ.τ.λ.)

11. Γλωσσικά. Ἐκ τούτων=κατὰ ταῦτα (τὰ ὅποια παρεδέχθημεν).—ἀθρέω=βλέπω μετὰ προσοχῆς, παρατηρῶ.—μῆ πείσαντες, τὴν πόλ.τροπ. μετοχ.=ἀκόντων Ἀθηναίων.—καὶ ταῦτα=καὶ μάλιστα.—καὶ ἐμμένομεν οἷς, κτλ. ἔλξης, ἀντὶ καὶ ἐμμένομεν τούτοις, ἃ ὠμολ. δίκαια ὄντα.—εἰ μέλλουσιν ἡμῖν... εἴτε ἀποδ...εἴθ' ὅπως δεῖ. Ἡ δοτ. ἡμῖν μέλλ. ἀνήκει καὶ εἰς τὸ ἐλθόντες καὶ εἰς τὸ ἐπισιάντες=ἂν πρὸς ἡμᾶς... ἐν ᾧ ἐμέλλομεν νά... ἐλθόντες (πρὸς ἡμᾶς) καὶ σταθέντες πλησίον ἡμῶν οἱ νόμοι κ.τ.λ.—τὸ κοινὸν=τὸ δημόσιον, ὡς λέγομεν σήμερον.—ἔροιντο μέσ. ἄορ. β' τοῦ ἐρωτῶ.—ἄλλο τι, δηλ. ποιεῖς.—διανοεῖ, ὑποκ. σύ.—τὸ σὸν μέρος=καθ' ὅσον δύνασαι.—οἷόν τε=δυνατόν.—τὴν πόλιν εἶναι=νὰ ὑπάρχη σφῆς ἢ πόλις.—ἀνατρέπω=ἀναποδογυρίζω, καταστρέφω.—γενόμενα δίκαια=ἐκδικασθεῖσαι δ.—ἰσχῶ=ἔχω ἰσχύν.—ἄλλως τε καὶ —καὶ μάλιστα.—ὑπὲρ τούτου τοῦ ν. ἀπολλυμένου=ὑπὲρ τούτου τοῦ ν. ὃ ὅποῖος καταλύεται, κινδυνεύει νὰ καταλυθῆ.—κυρίας εἶναι=κῦρος, ἰσχύν ἔχειν.—ὅτι ἡδίκηει γὰρ ἡμᾶς ὁ πόλις κ.τ.λ. ἔλλειπτικὴ φράσις ἢ πλήρης:

Σ. Σκουραῖτου. Πλάτωνος Κρίτων. Ἐκδ. τρίτη 8/8, 1925

3

ὅτι ταῦτα ποιούμεν εἰκότως ἠδίκει γὰρ ἡμᾶς ἢ πόλις κ.τ.λ.

Πραγματικά. Ἐἵτε ἀποδιδράσκειν, εἴθ' ὅπως δεῖ ὀνομάσαι τοῦτο. Ἐπειδὴ οἱ ἀρχαῖοι μετεχειρίζοντο τὸ ἀποδιδράσκειν ἐπὶ τῶν δούλων, ἵνα μετριάσῃ τὴν κακὴν σημασίαν, προσθετεῖ τὸ εἴθ' ὅπως δεῖ ὀνομάσαι τοῦτο.

12. **Γλωσσικά.** Τί οὖν, δηλ. ἐροῦμεν.—ἦ, ἐπίρρ. ἐρωτ.= ἀλήθεια;—ἡμῖν, δοτ. τοῦ ποιητ. αἰτ.= αἷς ἂν ἢ πόλις δικ., ἔλξις, ἀντὶ ἂς ἂν ἢ π. δικάζῃ—φέρε γάρ=ἐμπρὸς λοιπόν.—ἐγκλωῶ τινί τι=κατηγορῶ, καταγγέλλω τινὰ διὰ τι.—ἐφύτευσε=ἐγέννησε.—μέμφομαι τινί τι=κατακρίνω τινὰ διὰ τι, θεωρῶ τινὰ ἄξιον μομφῆς τινος.—ἀλλὰ τοῖς περὶ τὴν τοῦ γ. τρ. κ. παιδ., δηλ. μέμφει.—γενομένου=γεννηθέντος.—τροφή=ἡ σωματικὴ φροντίς τῶν μικρῶν παιδίων, ἢ νῦν ἀνατροφή, παιδεία=ἡ διανοητικὴ φροντίς τῶν παίδων, ἢ ἐκπαίδευσις.—ἐπὶ τούτοις σημ. σκοπὸν=διὰ ταῦτα, τεταγμένοι=ὠρισμένοι. μουσικὴ ἢ λέξις ἀναφέρεται εἰς τὴν διανοητικὴν μόρφωσιν, ἢ δὲ λέξις γυμναστικὴ εἰς τὴν σωματικὴν.—ἐγένου=ἐγεννήθης.—ἔκγονος=δὲ γεννηθεὶς ἔκ τινος, ἀπόγονος.—ἄτι, ἀντων. ἄτινα καὶ ἄττα.—ἀντιποιῶ τι=κάνω τι ἀμοιβαίως.—οὔτε κακῶς ἀκ. ἀντιλέγειν...οὔτε ἀντιτύπτειν οὔτε ἄλλα τ. πολλά, εἶναι ἐπεξήγησις τοῦ ταῦτα καὶ ἀντιποιεῖν.—οὔτε κακῶς ἀκούοντα ἀντιλέγειν=οὔτε κακολογούμενος νὰ κακολογῆς ἀμοιβαίως καὶ σύ.—δίκαιον ἠγούμενοι (ἀτιολ. μετ.) εἶναι, δηλ. τὸ ἀπολλύναι σε.—ποιῶν, ὑποθ. μετ.—οὔτως=τοιουτοτρόπως ἢ ἔννοια: τοιοῦτος σοφὸς εἶσαι, αὐτὴ εἶναι ἡ σοφία σου ὥστε κ.τ.λ.—λέληθε παρακ. τοῦ λανθάνω.—τίμιος=πολύτιμος.—σεμνὸς=σεβαστός.—ἐν μείζονι μοίρᾳ=εἰς μεγαλυτέραν ἀξίαν, εἰς ὑπερτέραν θέσιν.—σέβεσθαι ὑποκ. τινά. - θωπεύω πατρίδα=περιποιοῦμαι μὲ λόγους φιλόφρονας τὴν π.—ἐάν τε τύπτεσθαι ἐάν τε δεῖσθαι, ἐπεξήγησις τοῦ παθεῖν δεῖσθαι τοῦ δοῦμαι=δένομαι δεσμεύομαι.—(οὐχὶ τοῦ δέομαι παρακαλῶ). τὰ ἀπαρ. τύπτεσθαι, δεῖσθαι ἐξαρτῶνται ἐκ τοῦ προστάτη. Τὰ δὲ ἐάν τε εἰς πόλεμον ἄγῃ τρωθ. ἢ ἀποθ. ἀναφέρονται εἰς τὸ ποιητέον ταῦτα.—ὑπεικτέον, δηλ. ἐστὶ (ὑπέικω) τοῖς πολεμίοις.—(βτι) ποιητέον δηλ. ἐστὶ.—ἦ τὸ δίκαιον πέφυκε=ὅπως φύσει ἔχει τὸ δίκαιον.—βιάζομαι μητέρα=ἐπιφέρω βίαν εἰς τὴν μ.

Πραγματικά. Ἡ καὶ ταῦτα ὠμολόγητο. Ἡ ἀντων. ταῦτα ἀναφέρεται εἰς τὸ λέγειν, ὅτι ἀδικεῖ ἡμᾶς ἡ πόλις. Ἐπομένως, ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐξαιρέσεως, συνεφωνήθη (ὠμολόγητο) τελεία ὑπακοή εἰς τοὺς νόμους.

Ἐν μουσικῇ καὶ γυμναστικῇ παιδεύειν. Ἡ γυμναστικὴ καὶ μουσικὴ ἀπετέλουσαν τὴν καθ' ὅλου ἐκπαίδευσιν τῶν ἀρχαίων, καὶ ἐκείνη μὲν ἀπέδλεπεν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ σώματος, αὕτη δὲ εἰς τὴν τῆς ψυχῆς: Ἡ μουσικὴ περιελάμβανε τὰ γράμματα καὶ τὴν ἀνάγνωσιν καὶ ἐκάθησιν τῶν ποιημάτων ἐπιφανῶν ποιητῶν.

Δέληθέ σε ὅτι μητρός. Τὸ χωρίον τοῦτο, ὅπερ δεῖκνυε τὴν μεγάλην πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπην τοῦ Σωκράτους, ὀφείλει πᾶς νὰ ἔχη ἐγκεχαραγμένον βαθέως ἐν τῇ καρδίᾳ του.

13. **Ἐλωσσικί.** Δρῶ τινὰ τι (δίκαιον, κατηγ.)=κἀμνω εἰς τινὰ τι δίκαιον.—**Οὐ δίκαια ἡμᾶς ἐπιχειρεῖς δρᾶν ἃ νῦν ἐπιχειρεῖς** (δηλ. δρᾶν), ἢ σύνταξις: οὐκ ἐπιχειρεῖς δρᾶν ἡμᾶς, ἃ νῦν ἐπιχειρεῖς, δίκαια.—**γεννήσαντες, ἐκθ., παιδ., μεταδόντες, μετοχαί ἔναντ.**—**οἳοί τ' ἤμεν** (δηλ. μεταδοῦναι).—**τῷ ἐξουσίαν πεποιημένα**=διὰ τοῦ ὅτι παρέχομεν ἐξουσίαν (ἄδειαν).—**τὰ ἐν τῇ πόλει πράγματα**=ἡ πολιτικὴ κατάστασις.—**ἐξεῖναι**, ἐκ τοῦ προαγορεύομεν.—**ἐμποδῶν εἰμι**=εἶμαι ἐμπόδιον, ἐμποδίζω.—**εἴμι εἰς ἀποικίαν**=μεταβαίνω εἰς τινα ἀποικίαν τῶν Ἀθηναίων· **μετοικῶ**=μεταβαίνω εἰς ξένην πόλιν (ἐλληνικὴν ἢ βάρβαρον), μεταναστεύω.—**ἐάν τε μετοικεῖν, δηλ.** βούληται.—**λέναι ἐκεῖσε**: τὸ πλήρες: **οὐδ' ἀπαγορεύει λέναι τινὰ ἐκεῖσε** κ.τ.λ. ἔχοντα, μετ. τροπ.—**τριχῆ**=τριτῶς, κατὰ τρεῖς τρόπους.—**ὅτι τε . . . οὐ πείθεται**: ἡ σύνταξις: **ὅτι οὐ πείθεται ἡμῖν οὖσιν γεννηταῖς** κ.τ.λ.—**γεννηταῖ**=γεννήτορες.—**προτιθέντων, δηλ.** πείθειν ἢ πείθεσθαι = ἐν ᾧ ἡμεῖς ἀφήνομεν ἐλευθέραν τὴν ἐκλογὴν νὰ πείθῃ ἡμᾶς ἢ νὰ πείθεται.—**ἐφιέντων** τοῦ ἐφίμημι=ἐπιτρέπω.

Πραγματικά. Ἐπειδὴν δοκιμασθῆ. Κατὰ τὴν δοκιμασίαν, ὅπως εἰσέλθωσιν οἱ ἔφηβοι εἰς τοὺς ἄνδρας, ἐξητάζετο ἐάν τις ἦτο ἐκ γνησίων Ἀθηναίων πολιτῶν καὶ μετὰ δύο ἔτη ἐνεγράφετο εἰς τοὺς ἄνδρας.

Τοῦτον ὠμολογηκέναι ἔργω. Προσέθηκε τὸ ἔργω, διότι αἱ ὠμολογίαι συνήθως γίνονται διὰ λόγου. Ἄλλ' ἐν τῇ περιστάσει

ταύτη ἐγένοντο δι' ἔργου, διότι δὲν μετόκησεν, ἀλλὰ παρέμεινεν ἐν τῇ πόλει.

14. **Ἰλωσσικί.** Ταύταις ταῖς αἰτ. ἐνέξεσθαι, μέσ. μέλλ. μετὰ σημασίας παθητικῆς: ἐνέχομαι τινι=θεωροῦμαι ἔνοχος εἰς τι.—καὶ οὐχ ἦμισα Ἀθ. σέ, δηλ. ἐνέξεσθαι: ἀλλ' ἐν τοῖς μάλιστα τὸ πλήρες: ἀλλ' ἐν τοῖς ἐνεξομένοις ταύταις ταῖς αἰτίαις σὺ μάλιστα ἐνέξει.—διὰ τὴν δὴ δηλ. ἐν τοῖς μάλιστα ἐμὲ κ.τ.λ.—μου δ. καθάπτουτο, καθάπτουμαι τινος=δνειδίξω, προσβάλλω τινά.—τῶν ἄλλων Ἀθ. ἀπ. διαφερόντως=περισσότερον ἀπὸ ἄλλου τοῦ ἄλλου Ἀθηνάϊους.—ἐπὶ θεωρίαν=ἐπὶ θέαν τῶν πανελληνίων πανηγύρεων καὶ ἀγώνων.—οὐ μὴ ἀπαξ=εἰ μὴ ἀπαξ, ἔκτος μόνον ἀπαξ.—εἰ μὴ ποι (=που) στρατευόμενος, δηλ. ἐκ τῆς πόλεως ἐξῆλθες.—εἰδέναι=ὥστε εἰδέναι (αὐτοῦς)=πρὸς γνῶσιν αὐτῶν.—ἦροῦ, τοῦ αἰρούμαι=προτιμῶ.—πολιτεύομαι=ζῶ ὡς πολίτης.—τά τε ἄλλα=καὶ κατὰ τὰ ἄλλα ἀνήκει εἰς τὸ πολιτεύεσθαι ὡς αἰτ. τοῦ κατὰ τι.—ἐξῆν σοι φυγῆς τιμήσασθαι=ἦτο ἐπιτετραμμένον εἰς σέ νὰ ὀρίσης εἰς τὸν ἑαυτὸν σου τιμωρίαν τὴν ἐξορίαν ἢ σύνταξις: φυγῆς τιμῶμαι=ὀρίξω εἰς ἑμαυτὸν τιμωρίαν τὴν φυγῆν.—τότε ἐκούσης, κτλ. τὸ πλήρες: τότε (ἐν τῇ δίκῃ) ἐκούσης τῆς πόλεως (ἐξῆν σοι) ποιῆσαι.—ἐκαλλωπίζου ὡς οὐκ ἀγανακτῶν=προσεπαίεισο ὑπερηφάνως ὅτι δῆθεν δὲν ἤγανακτεῖς.—εἰ δεοὶ τεθνάναι, σημαίνει τὴν αἰτίαν εἰς τὴν μετοχὴν ἀγανακτῶν.—ἡμῶν τῶν ν. ἐντρέπει, ἐντρέπομαι τινος=φροντίζω περὶ τινος, σέβομαι τι.—διαφθεῖραι δηλ. ἡμᾶς.—ξυνέθου, μ. ἀβρ. β'. τοῦ συντίθεμαι=συμφωνῶ.—ἄλλο τι ἤ, δηλ. ἄλλο τι φῶμεν ἤ.—Ἄλλο τι οὖν, δηλ. ποιεῖς:—ὁμολογήσας . . ἀπατηθεῖς, ἀναγκασθεῖς, μετοχ. ἐναντ.—ἐλάττω, σύστοιχον ἀντικ.—ἐλάττους ἀποδημίας (ἀπεδήμησας).—ἀνάπηρος=ὁ βεβλαμμένος εἰς μέρος τι τοῦ σώματος, ὁ ἠκρωτηριασμένος.—ἐὰν ἡμῖν γε πείθῃ, δηλ. ἐμμενεῖς.

Ἱστορικί. Ἐπὶ θεωρίαν. Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες συνήθιζον γὰρ τελῶσι θρησκευτικὰς πανηγύρεις, ἃς ἐφαίδρουν δι' ἀγῶνων μουσικῶν, ποιητικῶν καὶ πρὸ πάντων γυμναστικῶν. Εἰς τοὺς ἀγῶνας τούτους, ὧν σπουδαιότεροι, ἦσαν τὰ Ὀλύμπια, τὰ Πύθια, τὰ Ἴσθμια καὶ τὰ Νέμεα, συνέρρεον οὐ μόνον οἱ κάτοικοι τῆς πανηγυριζούσης πόλεως, ἀλλὰ πανταχόθεν τῆς Ἑλλάδος.

Εἰ μὴ ποι στρατευσόμενος. Ὁ Σωκράτης μετέσχε τῶν ἐκστρατειῶν εἰς τὴν Ποτείδαμαν, εἰς τὴν Ἀμφίπολιν καὶ εἰς τὸ Δῆλιον.

Ἐξῆν σοι φυγῆς τιμήσασθαι. Ὁ κατηγορὸς τοῦ Σωκράτους Μέλητος εἶχεν ὀρίσει ἐν τῇ ἐγγράφῳ κατηγορίᾳ ὡς τιμωρίαν τὸν θάνατον. Ἀφ' οὗ ἐκηρύχθη ὁ Σωκράτης ἔνοχος, εἶχε καὶ αὐτὸς κατὰ τοὺς νόμους τὸ δικαίωμα νὰ ἀντιπροτείνῃ καὶ νὰ ὀρίσῃ τὴν ποινήν, ἧς ἐθεώρει ἑαυτὸν ἄξιον. Οἱ δικασταὶ τότε διὰ δευτέρας ψηφοφορίας καθώριζον τὴν ποινήν.

Οὔτε Λακεδαίμονα προηροῦ οὔτε Κρήτην. Ἀμφότεραι Δωρικοί χῶραι ἔχουσαι ὅμοιον πολίτευμα καὶ ἤθη. Ὁ Σωκράτης καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ γούρου τὸ πολίτευμα τῶν Σπαρτιατῶν καὶ ἐν γένει τῶν Δωριέων διὰ τὴν εὐνομίαν καὶ εὐπειθείαν εἰς τοὺς νόμους.

15. *Ἔλωστικί.* Σκόπει γὰρ δὴ—διότι σκέπτου.—*σχεδὸν τι*—σχεδὸν κατὰ τινα τρόπον. Τὸ *τι* μετριάξει τὴν σφμασίαν τοῦ *σχεδόν*—ἢ *Θήβαζε ἢ Μεγαράδε*, ἐπεξηγήσεις τοῦ εἰς τῶν ἐγγύτατά τινα πόλεων.—*ὑποβλέπω* (μέλλ. ὑποβλέφομαι)—βλέπω ὑποκάτω τῶν ἀφῶν, πλαγίως, ὑποπτεύομαι τινα.—*ὥστε δοκεῖν*—ὥστε νὰ φαίνωνται (οἱ δικασταί).—*κόσμιος*—ἐ φυλάττων κόσμον ἐν τῷ βίῳ του, ὁ χρηστός.—*καὶ τοῦτο ποιοῦντι*—καὶ ἐὰν τοῦτο κάμνῃς.—*Καὶ ἀναισχυνητήσεις διαλεγόμενος*—καὶ δὲν θὰ ἐντρέπῃσαι νὰ διαλέγῃσαι.—*τίνας λόγους, ὦ Σώκρᾳτες;* Ὡς ὁ Σωκ. νὰ παρεδέχετο ταῦτα καὶ νὰ ἔλεγεν: νὰί θὰ πλησιάζω καὶ θὰ διαλέγωμαι». ἐρωτῶσι ἄλλιν οἱ Νόμοι, *τίνας λόγους; ἢ οὔσπερ ἐνθάδε κ.τ.λ.*—*καὶ οὐκ οἶει ἄσχημον ὄν φανεῖσθαι τὸ τοῦ Σ. πράγμα;* καὶ δὲν νομίζεις ὅτι ἄσχημος ἤθελε φανῆ ὅτι εἶναι ὁ τρόπος (ἢ πράξις τοῦ Σωκράτους);—*ἄσχημον, οὐδέτερον τοῦ ἀσχήμων.*—*οἶεσθαί γε καὶ δὴλ. ἄσχημον ὄν φανεῖσθαι κ.τ.λ.*—*ἀπαρεῖς τοῦ ἀπαίρω*—ἀπέρχομαι.—*σου ἄντικ. τοῦ ἀκούοιεν.*—*σκευὴν περιτίθεμαι*—ἐνδουμάσιαν περιβάλλομαι, ἐνδύομαι.—*διφθέρα*—δέρμα κατειργασμένον, ἐνταῦθα δερμάτινον ἐνδύμα, τὸ ὅποιον ἐφόρουν οἱ χωρικοί.—*ἐνσκευάζομαι*—ἐνδύομαι ἐπὶ μεταμφίσεως (ἰδίως ἐν τῷ θεάτρῳ).—*σχῆμα*—ἐξωτερικὴ μορφή.—*μεταλλάσσω*—μεταβάλλω.—*δτι δὲ γέρων ἀνὴρ κ.τ.λ.* εἰδικὴ πρότασις ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ οὐδεὶς (ἔσται) ὅς ἐρεῖ;—*ἀκούσει, σύ.*—*ὑπερχόμενος...* πῖντας ἀνθρώπους—κολακεύων πάντας τοὺς ἀνθρ. ἵνα γίνῃς ἀρεστός.—*καὶ δουλεύων*—καὶ φερόμενος ὡς δοῦλος.—

62
45
17

τί ποιῶν : κ.τ.λ.—τί ἄλλο ποιῶν βιώσει ἐν Θεσσαλίᾳ ἢ εὐ-
 χούμενος κ.τ.λ.—δειπνον, ἐνταῦθα=συμπόσιον.—ἀγαγών, μετ.
 ὑποθ.—ποιήσας, τροπική.—ἢ τοῦτο μὲν οὐ, δηλ. ποιήσεις (=
 δὲν θὰ ἐδηγήσῃς αὐτοὺς εἰς Θεσσαλίαν).—αὐτοῦ δέ,=ἐνταῦθα
 ἐν Ἀθήναις,—μὴ ξυνόντος σοῦ αὐτοῖς=ἐάν σὺ δὲν συζῆς μετ'
 αὐτῶν.—εἶπερ γέ τι ὄφελος αὐτῶν ἔστιν κ.τ.λ.,=ἐάν βεβαίως
 ὑπάρχῃ τις ὠφέλεια ἐξ αὐτῶν, οἱ ὅποιοι ἰσχυρίζονται ὅτι εἶναι
 φίλοι σου.

Πραγματικῆ. Ἐπιτήδαιοι εἶναι οἱ φίλοι τοῦ Σωκράτους,
 οἱ ὅποιοι ἐσκέφθησαν νὰ ἐξαγάγωσιν αὐτὸν ἐκ τοῦ δεσμοτηρίου.

Τὸ τοῦ Σωκράτους πρᾶγμα. Ἄντι νὰ χαρακτηρισθῇ αὐτὸ
 τὸ πρόσωπον χαρακτηρίζεται ὁ χαρακτήρ ἢ ἡ πράξις του· οὕτω ὁ
 λόγος γίνεται ὀλιγώτερον τραχύς.

Ἐκεῖ γὰρ δὴ πλείστη ἀταξία κ.τ.λ. Οἱ Θεσσαλοὶ ἐν τῇ ἀρ-
 χαιοῦτητι ἦσαν διαβόητοι διὰ τὸν ἀκόλαστον βίον των. Ὁ Σωκρά-
 τής, ἀφ' οὗ δὲν ἠδύνατο νὰ ζῆ μεταξὺ ἐναρέτων ἀνθρώπων, κατ'
 ἀνάγκην θέλει καταφύγει εἰς πόλεις καὶ ἀνθρώπους τοιοῦτους, οἱ
 ὅποιοι εὐχαριστοῦνται ἀκούοντας τοιοῦτου εἶδους διηγήσεις, ὡς ἢ
 ἀπόδρασις τοῦ Σωκράτους ἐκ τοῦ δεσμοτηρίου.

Καὶ τὸ σχῆμα μεταλλάξας διὰ τῆς λέξεως σχῆμα δὲν ἐννοεῖ
 ἀπλῶς τὴν ἐνδυμασίαν, ἀλλὰ μεταβολὴν τῆς μορφῆς αὐτοῦ τοῦ
 σώματος, ὡς τοῦ πύργωνος, τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς καὶ τῆς στά-
 σεως τοῦ ὕλου σώματος.

Ὑπερχόμενος κ.τ.λ. Ὁ Σωκράτης ὢν δραπέτης τοῦ δεσμο-
 τηρίου δὲν θὰ ἔχῃ τὸ θάρρος νὰ λυπήσῃ τινά, ἀλλ' ὅλους θὰ
 περιποιῆται, ὅπως κάμνουσιν οἱ περιπίπτοντες εἰς ἀτίμους πράξεις.

Ὡσπερ ἐπὶ δεῖπνον. Οἱ Θεσσαλοὶ ἦσαν ὀνομαστοὶ ἐν τῇ
 ἀρχαιοῦτητι διὰ τὴν πολυφαγίαν των. Κατὰ ταῦτα γίνεται φανε-
 ρόν, ὅτι διὰ τῆς ἀποδράσεως ὕλος ὁ πνευματικὸς καὶ ἠθικὸς βίος
 τοῦ Σωκράτους ἐξαφανίζεται, καὶ σώζεται διὰ μεγάλης ταπεινώ-
 σεως μόνον ὁ ἀπολαυστικὸς.

16. **Ἑλωστικῆ.** Μῆτε παιδας περὶ πλείονος ποιοῦ μήτε
 τὸ ζῆν μήτε ἄλλο μηδὲν πρὸ τοῦ δικαίου = μήτε παιδας νὰ
 προτιμᾷς . . . ἐμπρὸς εἰς τὸ δίκαιον (ἢ τὸ δίκαιον).—εἰς Ἄιδου
 δηλ. δόμους.—ἀπολογοῦμαι τινί τι=λέγω εἰς τινά τι πρὸς ἀπο-
 λογίαν.—ἐνθάδε σοι, ἢ δοτ. σοι δὲν ἀνήκει εἰς τὸ φαίνεται,

ἀλλ' εἰς τὸ ἄμεινον εἶναι· ἢ ἔρμηνεῖα· διότι οὐδὲ ἐνταῦθα φαίνονται ὅτι εἶναι ὠφελιμώτερον εἰς σὲ ἢ ἂν πράττης ταῦτα οὐδὲ δικ. οὐδὲ ὀσιώτερον.—**ἄμεινον**, κ.τ.λ. β'. ἕρος τῶν συγκριτικῶν εἶναι τὸ τοῦ μείναι ἐν τῷ δεσμοιωθῆναι καὶ ἀποθανεῖν.—**παραβάς** καὶ **ἐργασάμενος**, προσδιορίζουσι τὰς μετοχ. ἀντιδικήσας καὶ ἀντικακουρησάσας. Καὶ αἱ τέσσαρες μετοχαὶ εἶναι χρονικαί.—**ἐν "Αἶδου** δηλ. ἐν δόμοις "Αἶδου.—**ἀλλὰ μὴ σε πείση**, δηλ. ἀλλ' ἕρα μὴ σε πείση.

Πραγματικί. "Ἴνα εἰς "Αἶδου ἐλθῶν. "Οτι ἐνταῦθα ἐφάνη δίκαιον καὶ καλὸν καὶ συμφέρον, τοῦτο καὶ ἐν τῷ "Αἶδῳ θά εἶναι δίκαιον καὶ καλὸν καὶ συμφέρον.

Τοῖς ἐκεῖ ἄρχουσι. Ἄρχοντες ἐν τῷ "Αἶδῳ ἦσαν ὁ Μίνως, ὁ Ραδάμανθυς καὶ ὁ Αἰακός.

Ἐνθάδε—ἐν τούτῳ τῷ βίῳ.

Ἐχης πάντα ταῦτα ἀπολογήσασθαι. Πράττων, ὅπως ἡμεῖς σὲ συμβουλευόμεν, θά ἔχης τὰς πράξεις ταύτας νὰ εἴπης πρὸς ἀπολογίαν εἰς τοὺς δικαστὰς τοῦ "Αἶδου.—**Ἐὰν ἀπίης.** Ὑποτίθεται ὅτι οἱ Νόμοι ἀγνοοῦσι τι θά ἀποφασίσῃ ὁ Σωκράτης.

17. **Γλωσσικί.** **Κορυβαντιᾶν-ῶ**—τελῶ τὰς τελετὰς τῶν Κορυβάντων, εἶμαι πλήρης μανίας.—**τῶν αὐλῶν**, εἰς τὸ ἀκούειν.—**ἢ ἡχῆ**—ὁ ἦχος.—**βομβῶ**—κἀμνω βόμβον, κυρίως ἐπὶ τῶν μελισσῶν.—**βόμβος**—ἦχος βαρὺς καὶ ὑπόκωφος.—**ὄσα γε τὰ νῦν ἐμοὶ δοκοῦντα**—κατὰ τὰ δοκοῦντα ἐμοὶ νῦν.—**πλέον τι ποιῶ**—πλέον τι κατορθῶ.—**καὶ πράττωμεν οὕτω**—καὶ ἄς πράττωμεν (=ἄς φερώμεθα) οὕτω.—**ὁ θεός**—τὸ θεῖον.—**ὑφηγοῦμαι**—ὑποδεικνύω, ἐνταῦθα διατάττω.

Πραγματικί. **Οἱ κορυβαντιῶντες.** Οἱ Κορύβαντες ἦσαν ἱερεῖς τῆς μητρὸς τῶν θεῶν Κυβέλης, ἢ ὅποια ἐλατρεύετο ἐν Φρυγίᾳ. Οὗτοι ἐτέλουν τὴν λατρείαν αὐτῆς χορεύοντες ἔνοπλοι με σφοδρὰς κινήσεις καὶ μακρῶδη καὶ παράφρονα ἐνθουσιασμὸν ὑπὸ τοὺς ἰσχυροὺς ἦχους αὐλῶν, τυμπάνων καὶ κροτάλων. Οἱ ἦχοι οὗτοι, καὶ ὅτε ἡ ἐξωτερικὴ ἐπίδρασις ἔπαυεν, ἐξηκολούθουν καὶ ἐβόμβουν εἰς τὰ ὦτα αὐτῶν, ὥστε νὰ μὴ δύνανται νὰ ἀκούωσιν ἄλλο τι λεγόμενον. Ἐκ τούτου τὸ ρῆμα **κορυβαντιᾶν** τίθεται, ὅς ἐνταῦθα, ἐπὶ ἀνθρώπων, οἵτινες μὲ ζωηρότητα καὶ ἐνθουσιασμὸν κατέχονται ὑπὸ τινος ἰδέας, ὥστε οὐδὲν ἄλλο ἀκούουσιν. Καὶ ὁ

Σωκράτης ἀκούει τὴν φωνὴν τῶν Νέμων καὶ τόσον κατέχεται ὑπ' αὐτῆς, ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ ἀκούῃ ἄλλους λόγους.

Ταύτη ὁ Θεὸς ὑφηγεῖται. Αἱ λέξεις αὗται δεικνύουσι τὴν ἄκραν εὐσέβειαν τοῦ Σωκράτους. Κατὰ τὴν πεποίθησιν αὐτοῦ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς δίκης ἐξηγῆται ἐκ τοῦ θεοῦ, ὡς καὶ ἐν ἀρχῇ τοῦ διαλόγου καὶ διὰ τοῦ ἐνυπνίου ἐδηλώθη. Οὕτω καταπαύει τὸν λόγον ἀναφέρων τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, ἀνατίθων τὸν ἑαυτὸν τοῦ εἰς τὸν Θεόν, ὡς ἀγαθὸν καὶ δεστέρα παντὸς ἀγαθοῦ, ἵνα ἐπιμελῆται τῆς ψυχῆς του μετὰ θάνατον.

50 50
50 50
~~50 50~~

50 50
50 50

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ
ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς
τὸν κ. Σπυρ. Στουραίτην

Ἀνακοινοῦμεν ὑμῖν ὅτι ἐνεκρίθη τὸ πρὸς κρίσιν ἐν χειρογράφῳ
ὑποβληθὲν ὑμέτερον βιβλίον «Πλάτωνος Κρίτων» διὰ τὴν
τρίτην τάξιν τῶν τετραταξίων γυμνασίων καὶ τὴν ἀντίστοιχον
τάξιν τῶν λοιπῶν σχολείων τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως.

Κατ' ἐντολὴν τοῦ Ὑπουργοῦ

Ὁ Τμηματάρχης τοῦ Γ' τμήματος
ΙΩ. ΓΡΥΠΑΡΗΣ

Π. Ζαγανιάρης

ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ

Ἐγκριμμένα ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας

- Ἑλληνικὴ Χρηστομάθεια (Α' Ἑλληνικοῦ)
- Ξενοφῶντος Ἑλληνικά (Γ' Ἑλληνικοῦ)
- Ξενοφῶντος Κύρου Ἀνάβασις (Γ' Ἑλληνικοῦ)
- Ἡρόδοτος (Α' Γυμνασίου)
- Ξενοφῶντος Ἀπομνημονεύματα (Β' Γυμνασίου)
- Ἀπολογία Σωκράτους (Γ' Γυμνασίου)
- Πλάτωνος Κρίτων (Γ' Γυμνασίου)